

Caissa *Nieuws*

Arno Bezemer clubkampioen!

- **Karol Lesman:** *'Tijdens onze laatste partij haatte ik hem wel degelijk'*
- **Paul van der Sterren:** *'Heb ik ooit kunnen uitleggen wat het is om schaker te zijn?'*
- **HSG Open:** *onbeperkt kreeft eten voor 50 euro*
- **Leon Pliester** *wint liever in stilte*
- **Daniël** *rost onze leeuwen de kuil uit*
- **Tom Spits:** *'Als kersverse vader heb je het er maar druk mee'*
- **Koffiehuis-schaak-geluidjes en radio-antennes**

Colofon

CaissaNieuws is het club-
orgaan van schaakvereniging
Caissa, opgericht 1 mei 1951

Redactie:

Eric Coppoolse,
Wim Suyderhoud

Vormgeving:

Angelo Spiler

Kopij:

caissanieuws@gmail.com

Clublokaal:

Multifunctioneel centrum
Coenen-Lydia, Roelof Hart-
plein 2, Amsterdam

Contact:

caissa.amsterdam@gmail.com

Website:

www.caissa-amsterdam.nl

7

11

36

2

CN 428 Inhoudsopgave

Redactioneel
Van de voorzitter
Hugo van Hengel
Van de secretaris
Abe Willemsma

3

3

4

CAISSANEN

Wie is die schaker?

Karol Lesman

5

Wim Suyderhoud

In den vreemde

Schots erfgood

7

Wim Suyderhoud

**De schaker die niet
schaakte**

10

Tom Spits

Hoofdzaken en Bijzaken

**Speel je beter als je
een hekel hebt aan
je tegenstander?**

11

Angelo Spiler

En, hoe bevalt het nou?

14

Paul van der Sterren

TERZIJD

Een foto van een mooie dag

Humphrey Bogart

16

Wim Suyderhoud

Feuilleton

Deel 5: Ledenvergadering

17

Eric Coppoolse

Het ongerijmde

Innerlijke vaart

18

Wim Suyderhoud

Uitgelezen

Zwart op Wit

19

Paul van der Sterren

INTERNE

Van de interne

20

Cas Zwaneveld

Partij van de maand

20

Eric Coppoolse

Clubkampioen!

23

Arno Bezemer

EXTERNE

Van de externe

25

Robert Jan Schaper

Het team intiem

Rivaliteit

27

Tigran Spaan/Bert Westera

Meesterklasse

30

Nils de Rijk

TOERNOOIEN

Spachess en Sitges

34

Nils de Rijk

HSG Open

- een toernooi in stijl

37

Helmer Wieringa, Tommy

Koens, Angelo Spiler & Geert

Veldhuis

JEUGD

Cartoontime!

Chess Rodeo!

36

redactie

Jong en Oud

43

Leon Pliester

En de jeugd-

kampioen is...

47

Jan van der Pouw

STUDIE

Schaakproblemen

15

Angelo Spiler

Studies

19

Aldo van de Woestijne

Oplossingen

48

EN VERDER

Freud-vertaler

Oranje overleden

4

MEC Pleinfestival 2011

9

Wim Suyderhoud

Koninginnedag

29

Eric Coppoolse

Daniël rost onze

leeuwen de kuil uit

42

Paul van der Sterren

Voor u ligt het herfstnummer van Caissa-Nieuws, na het speciale Jubileumnummer van afgelopen zomer weer een 'gewoon' nummer. Tot onze vreugde hebben we weer mooie stukken mogen ontvangen van een grote diversiteit aan auteurs - bijvoorbeeld de comeback van Paul van der Sterren, de haat van Fischer, of de levenslessen van Leon Pliester - hetgeen strookt met onze filosofie: een blad voor, maar vooral *door* Caissanen. Ook zijn er weer de naar wij hopen inmiddels vertrouwde rubrieken, zoals 'In den vreemde' of 'Foto van een mooie dag'. Wij wensen u veel leesplezier!

Helaas is er ook treurig nieuws; dat is de vroegtijdige dood van onze clubgenoot en vriend Wilfred Oranje. Hij overleed op 31 juli jl. na een korte maar hevige manifestatie van zijn dodelijke ziekte, op 59-jarige leeftijd. Karol Lesman haalt een aantal dierbare herinneringen aan zijn gezelschap op in de rubriek *Wie is die schaker?*

Redactioneel

Beste leden van Caissa, het nieuwe schaakseizoen staat weer voor de deur. Ik hoop van harte dat u een goede zomer hebt gehad waarin u ongetwijfeld uw openingskennis weer hebt opgevizeld, uw tactische kwaliteiten hebt aangescherpt of in ieder geval het hoofd heeft leeg gemaakt zodat u weer met frisse zin uw tegenstander naar de strot kunt vliegen. Voor de wat minder agressieve spelers is een bedaarde aanpak natuurlijk ook uitstekend.

Maar voordat we uit de startblokken gaan, wil ik nog even teruggaan naar het trieste overlijden van Wilfred Oranje enige weken geleden. Al bij de laatste ronde voor de zomerstop was bekend dat Wilfred niet lang meer zou leven. Kort nadien overleed hij aan de gevolgen van kanker. Het was goed om te zien dat bij de afscheidsceremonie veel leden van Caissa aanwezig waren. Het was een mooie bijeenkomst waarin Wilfred op gepaste wijze werd herdacht. Met Wilfred hebben we een markant lid van Caissa verloren. We zullen hem missen.

Verder zullen in dit nieuwe nummer van Caissanieuws weer een aantal zomertoernooien ter sprake komen. Zeker met het Science Park toernooi van begin juli hadden we weer een fantastisch schaakevenement in Amsterdam. Veel mensen van Caissa hebben hieraan meegedaan. Verder waren er natuurlijk de toernooien in Dieren, Vlissingen en wellicht zijn er nog Caissanen die in het buitenland een schaaktoernooi hebben aange-

daan. Ook bij Caissa gaat de competitie weer van start, althans, dat is de bedoeling. Afgelopen seizoen werd de interne competitie georganiseerd door

Van de voorzitter

door Hugo van Hengel

Cas Zwaneveld, Rob Ritzema en Nils de Rijk. Zij hebben dat jarenlang uitstekend gedaan, maar nu hebben zij aangegeven te stoppen met het intern wedstrijdleaderschap. Dat betekent dat er nieuwe mensen moeten komen! Tot op heden heeft het bestuur echter nog geen mensen gevonden die de organisatie van de interne competitie op zich willen nemen. Caissa is een zeer grote vereniging met ruim 200 leden waaronder zo'n 180 seniorleden en er zijn al veel mensen die een belangrijke taak

vervullen binnen Caissa: in het bestuur, bij de jeugd, in de redactie, de website, externe competitie, materiaal, enzovoorts. Van alle senioren zijn er zo'n 100 die geregeld tot vaak meespelen in de interne competitie. Er is onder u vast en zeker een aantal leden dat het stokje van Cas, Rob en Nils over kan nemen. Het is voor het voortbestaan van

de interne competitie van cruciaal belang dat nieuwe mensen zich verdienstelijk gaan maken voor de club!

De vereniging, dat zijn we met z'n allen. Ik verwacht dat zich spoedig enkele enthousiaste Caisanen bij mij melden die de organisatie van de interne competitie willen oppakken. Ik reken op u!

Van de secretaris

door Abe Willemsma

We hebben een lichte stijging in het ledenaantal. Deze toename is bij de jeugd, want bij de senioren zien we een lichte daling.

Op 15 augustus 2011 telt Caissa 215 leden (177 senioren en 38 jeugdleden). Dit is een toename met 2 leden ten opzichte van mei 2011.

Wilfred Oranje is ons helaas overleden afgelopen juli 2011.

Een hartelijk welkom aan de volgende leden:
Senioren:

Annemarie Volkers, Niek Narings (+2)

Jeugdleden:

Tom Haaijer, Gilles Wegter, Kia Greunsven, Kaj Flesseman, Stella Flesseman (+5)

Voor de volgende leden is het lidmaatschap opgezegd:

Senioren:

Halldar Bjarkason, Coen Janssen, Mark Kremer, Rinus Balkenende, Wilfred Oranje (-5)

Overgenomen uit NRC Handelsblad

Freud-vertaler Oranje overleden

Door onze kunstredactie

AMSTERDAM. Vertaler Wilfred Oranje is zondag op 59-jarige leeftijd in Amsterdam aan kanker overleden. Oranje (1951) maakte Nederlandse vertalingen van Italiaanse en vooral Duitse fictie en non-fictie: tot de bekendste behoren die van Goethe, Schiller, Heine, Joseph Roth, Theodor Fontane en Friedrich Nietzsche, van wie Oranje *Aldus sprak Zarathoes-tra* vertaalde.

Zijn meest omvangrijke project was de *Verzamelde werken* van Sigmund Freud (1856-1939). Daarvan verscheen in 1993 een eerste complete editie en in 2006 een herziene versie: elf delen van in totaal achtduizend pagina's. In 2006 vertelde Oranje aan deze krant „geen blind

aanhanger van Freud te zijn”, maar dat het werk „verreweg het interessantste is dat er de laatste eeuw is gedaan op het terrein van de psychologie”. En over Freuds taal: „Hij wilde klassiek Duits schrijven. Hij was geschoold met Goethe, Schiller, Heine, Schopenhauer.” Oranje vertaalde een belangrijk begrip als ‘Besetzung’ met ‘bezitting’, een veel letterlijker vertaling dan in bijvoorbeeld Engeland, waar men het niet-bestaande Griekse woord ‘cathexis’ gebruikte. „Krankjorum”, volgens Oranje.

Op voordracht van de Nederlandse Vereniging voor Psychoanalyse werd Oranje in 2006 benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Een jaar later werd hem de vertaalprijs

van het Fonds voor de Letteren toegekend wegens de creatieve kwaliteit van zijn vertalingen.

„Een vertaler is een van de eersten om te merken dat er in de te vertalen tekst iets hapert”, zei Oranje in 2005. „Vertalers zouden de moed moeten opbrengen om tegen hun uitgever te zeggen: waarde uitgever, dit is een slecht geschreven boek, dat nooit in vertaling mag uitkomen. En wel om de volgende redenen: zo'n vertaling is slecht voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid van de vertaler, slecht voor het aanzien van de uitgever, slecht voor het taalgevoel van de lezers en al helemaal slecht voor het behoud van onze mooie en o zo wendbare moedertaal.”

Wie is die schaker?

Karol Lesman

door Wim Suyderhoud

Als beloofd: de goede oplossing van de jubileumprijsvraag Wie wàs die schaker? is: 1. Tony Lith, tekst D; 2. Jeroen Hoogenboom, E; 3. Dennis Breuker, B; 4. Frans Oranje, A; 5. Johan van Hulst, C.

Dan Karol. Hij stond al enige tijd op de nominatie voor een interview in deze rubriek. We weten dat hij een autoriteit is in Nederland als het gaat om vertalingen van Poolse literatuur. Op onze clubavonden is hij een bescheiden persoonlijkheid. Die schijnbare tegenstelling intrigueert. Wie is Karol Lesman? We spreken af in de Laurierboom. Hij gaat met een biertje tegenover me zitten aan een tafeltje en we praten over zijn jeugd, zijn vader en zijn broers. Maar hij heeft zijn hoofd er niet echt bij. De aangekondigde dood van zijn grote vriend en vakbroeder Wilfred Oranje laat hem niet los. Af en toe laat hij een stilte vallen en strijkt hij met zijn hand over zijn gezicht.

■ Breda en Oost Groningen

Ik ben geboren in 1951. Ik kom uit een gezin van acht kinderen en ben opgegroeid in Breda. Mijn vader maakte deel uit van de Poolse Pantserdivisie die Breda bevrijdde in oktober 1944. Mijn moeder stond langs de kant van de weg met een vlaggetje om de Poolse bevrijders te verwelkomen. Het was liefde op het eerste gezicht. Mijn vaders fa-

milie was uit Polen gedeporteerd en te werk gesteld in een kamp in Duitsland. Hijzelf werd gedwongen te dienen in het Duitse leger. Dat deed hij passief tot hij in Italië krijgsgevangen werd gemaakt door de geallieerden. Hij meldde zich in Noord Afrika, waar de krijgsgevangenen heen werden gebracht, aan als soldaat voor de goede zaak in het Poolse leger in ballingschap en aldus belandde hij via Schotland in

Breda, zoals zovele van zijn landgenoten.

Ik ben vertaler uit het Pools geworden, maar heb het Pools niet geleerd van mijn vader, die zeer zwijgzaam was en in ieder geval geen Pools met ons sprak. Ik zag hem weinig, want hij moest de kost verdienen voor zijn grote gezin. Hij was een boerenzoon zonder opleiding en heeft z'n hele werkzame leven in de fabriek gewerkt. De naam Lesman wordt niet op z'n Duits gespeeld en er was hem veel aan gelegen te bewijzen dat hij ook geen Duitse wortels had. Ironisch genoeg kwam dat bewijs pas op de dag van zijn begrafenis in 1995. Een bevriende amateurhistoricus vertelde daar aan mijn moeder dat hij te weten was gekomen dat mijn vaders voorouders vermoedelijk afkomstig zijn uit Oost Groningen en in de zestiende eeuw naar Polen zijn getogen om daar de moerasen te helpen droogleggen.

■ Eigen schaaktoernooi

Mijn vader heeft al zijn kinderen – vijf jongens en drie

meisjes – eigenhandig leren schaken. Mijn broers Edwin en Francis zijn de enigen die zich in hun jeugd serieus in het spel hebben verdiept. Vader richtte voor de Poolse kinderen in Breda een sportclub op onder de naam Kaszub, die verwijst naar een streek in Polen. Die vereniging bestaat nog steeds. Op verzoek van mijn vader hebben mijn broer Edwin en ik een schaaktoernooi in het leven geroepen onder die paraplu. Dat toernooi organiseren wij nu al 27 jaar op de eerste zondag in mei. Ik heb inmiddels zelf twee keer de B-groep gewonnen. Net als Wilfred overigens.

■ Wilfred

Ik ontmoette hem in 1971, toen wij met 40 anderen begonnen aan de studie Slavische Talen en Letterkunde, hoofdvak Russisch. Zoals bijna alle andere studenten hield hij het snel voor gezien. Ik ging door omdat ik na drie maanden de gelegenheid kreeg Pools als hoofdvak te kiezen. Er was zelfs een korte periode dat ik de enige student Pools was, met twee docenten! Na mijn kandidaatsexamen ging ik in op een aanbod om een boekvertaling te doen uit het Pools. Ik heb de studie daarna niet afgemaakt en ben tot de dag van vandaag blijven vertalen. Ik kan me herinneren dat Wilfred en ik samen meededen aan een schaakcompetitie voor Slavisten in café de Pieterspoort. Daarna zijn we elkaar een tijd uit het oog verloren.

6

■ Tegenpolen

Een grappig toeval is dat één van Wilfreds broers vree met Weronika, dochter van de Poolse overste die diende in hetzelfde onderdeel van de Poolse Pantserdivisie als mijn vader. Wilfred en ik haalden

de banden weer aan. We hebben een tijdje aan correspondentieschaak gedaan voordat we besloten op zoek te gaan naar een club. We kwamen eerst bij De Pion terecht, toen bij Caissa, waar we beiden wilden blijven. Francis had me afgeraden naar Euwe te gaan, waar hij zelf schaakte, omdat men daar zo veel beter schaakte dan ik. Daarom vond ik het wel leuk dat hij zich vorig jaar met Euwe aansloot bij Caissa! Mijn schaak-

zwijgzaam en ernstig. Hij is bezeten van klassieke muziek, ik ben meer geïnteresseerd in jazz en popmuziek. (Op het gymnasium in de jaren zestig schreef ik stukjes over pop in de schoolkrant. Laatst heb ik een idool van toen in levende lijve ontmoet en hem de hand geschud: John Mayall. Hij stond in Uden zijn eigen cd's te verkopen. Ik dacht eerst dat het een lookalike was, maar het was hem echt!) Ik heb altijd tegen Wilfred opgezien.

Wilfred op het punt een plagerige opmerking te maken

doelen zijn: één keer de B-groep winnen van mijn eigen toernooi – wat dus is gelukt – en een keer winnen van mijn broers. Dat laatste zal waarschijnlijk nooit gebeuren, gezien zij zoveel beter zijn dan ik. Toch heb ik Edwin een keer in een rapidpartij verslagen. Wilfred heeft me wel eens uitgelegd waarom ik nooit een goede schaker zal worden. Je moet volgens hem je tegenstander haten en hij acht mij daartoe niet in staat. Hij heeft ongelijk, want tijdens onze laatste onderlinge partij haatte ik hem wel degelijk. In veel opzichten zijn wij elkaars tegenpolen. Hij is praatgraag en schertsend, ik ben

Zijn eruditie, zijn belezenheid. Daar zal ik mij nooit mee kunnen meten. Hij plaagt me vaak over de ernst waarmee ik mijn vertaalwerk opvat en over mijn geworstel met deadlines. Ik ben soms jaloers op hem, bijvoorbeeld dat hij Joseph Roth mag vertalen. Roth is afkomstig uit Oost Galicië, een gebied waar meerdere talen worden gesproken, Pools, Russisch, Duits, Jiddisch, Oekraïens. Voor hetzelfde geld had hij in het Pools geschreven en dan had ik hem mogen vertalen...

Drie dagen na dit gesprek overleed Wilfred Oranje.

Schots erfgoed

door Wim Suyderhoud

In den vreemde

Op vakantie in Edinburgh kreeg ik een mailbericht van Tony Lith met het internetadres van The Edinburgh chess club en de suggestieve toevoeging "wie weet?". Natuurlijk ging ik op onderzoek uit.

■ Oud is goed

Mijn eerste indruk was dat het een moderne schaakvereniging moest zijn. De goed verzorgde website bood uitgebreide informatie. Er bleek elke dag (!) geschaakt te kunnen worden tussen 7 en 11 pm. Bezoekers werden verzocht zich te melden op een dinsdagavond voor een rondleiding. Het adres was in de buurt van Princess Street, de Kalverstraat van Edinburgh, en ik vond het huisnummer op de hoek van een statige huizenrij uit begin 20^e eeuw. Het gebouw verkeerde in een droevige staat, zoals je dat wel vaker ziet in het Verenigd Koninkrijk: alle erfgoed moet absoluut voor het nageslacht worden behouden, maar er is geen geld om het te *onderhouden*. In dit geval had dat geleid tot een zwaar door uitlaatgassen aangetaste gevel, een voordeur die ooit een echte kleur moet hebben gehad, de aanblik van een rijtje belen die je zou verwachten bij een studentenflat en een paar achteloos neergegooide afvalzakken op de opgangstrap. De deur was los, en omdat ik geen gehoor kreeg na aanbellen, ging ik binnen en beklom behoedzaam de binnentrap. Een van de huisdeuren op de tweede verdieping was gesierd met een zware koperen plaat met het opschrift *Edinburgh Chess Club*. Ook die deur bleek los te zijn, en ook daar was niemand aanwezig. Ik aarzelde, maar had geen zin om zonder resultaat terug te keren naar mijn vakantieadres, dus ik betrad de ruimte onge-

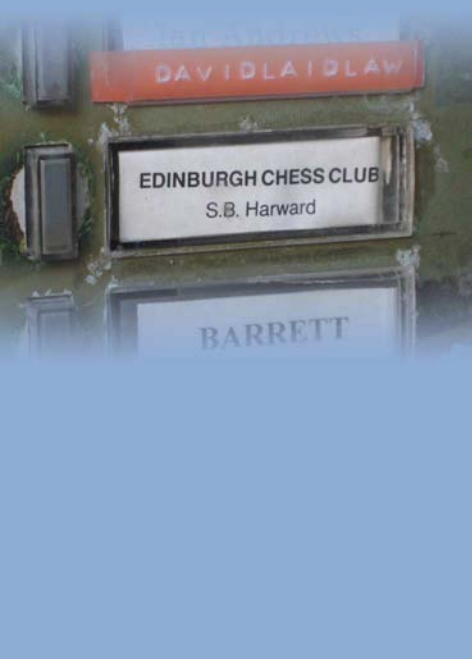
nood. Ik kwam binnen in een etagewoning met twee kamers en suite waarin keurig gedekte tafeltjes stonden met borden en stukken in de beginstand. Ik leidde eruit af dat er die

*'Ik betrad
de ruimte
ongenood'*

avond nog iets stond te gebeuren, wat mij aanmoedigde tot nadere inspectie. Een zijgangetje verbond de kamers met een toilet en een keukentje met *tea making facilities*. Terug in de 'speelzaal' viel me een ongetwijfeld antieke kast op, volgepakt met oude schaakboeken. Een aangeplakt briefje verzocht de leden niet te vergeten de boeken na lening terug te brengen. Ik moest denken aan het idee dat Angelo Spiler tijdens een ledenvergadering opperde, om overvloedige schaakboeken ter gebruik van de leden beschikbaar te stellen. Hier viel te zien hoe gemakkelijk het uitvoerbaar is.

■ Schots gambiet

Ik zag nog een tafeltje met folders die kond deden van toernooien en dergelijke en vond er de aankondiging van een tentoonstelling van *the Lewis chessmen* tussen, waarover later meer. Ik stopte het in mijn zak en wilde juist het pand verlaten toen een jongeman van Aziatische achtergrond binnenkwam. Hij bleek een jeugdspeler van weinig

woorden – zijn Engels rammelde ook een beetje – die best even met me wilde vluggeren. (Ik zie het wel zitten dat Garry Kasparov schaken als schoolvak wil gaan verkopen. Schaken bindt. Wie je bent en hoe oud, waar je vandaan komt, het is van geen

nis van de club. De trots van de vereniging is de zilveren *Scots Gambit Cup*, een trofee die lang geleden op de bloody English werd veroverd. Het verhaal wil dat de vereniging in 1824 – amper twee jaar na haar oprichting – brutaal begon aan een correspondentie-

Handbuch. Ja, nu begreep ik waarom hier zonder klok wordt gespeeld. De schaakklok is namelijk een relatief recente (Nederlandse) uitvinding, gedaan in het jaar 1900 AD.

Bij de bushalte trof ik de twee dertigers, die me al bij voorbaat glunderend lieten raden naar Johnny's leeftijd. Ik schatte hem op 70, maar hij bleek 93 te zijn. Hij is er elke dag om de deur te openen, vertelden ze, *if his wife lets him*. Amazing. Zelfs de huismeester van *The Edinburgh Chess Club* behoort tot het Schots erfgoed.

De speelzaal van The Edinburgh Chessclub: tafels zonder klokken.

belang. Schaken kan altijd, met iedereen en overall!) Een klok vond hij niet nodig en nu viel het me op dat er op geen van de tafeltjes klokken klaarstonden. De jongen vertelde me dat er alleen klokken werden gebruikt bij competitiewedstrijden.

Tijdens het vierde spelletje waren er drie heren binnengekomen. Twee dertigers, die meteen plaatsnamen om een partij te analyseren en een oudere volkse man met een druppel aan zijn neus die bij mijn tafeltje bleef staan kijken en gretig de plaats innam van de jongen toen wij uitgespeeld waren. Hij stelde zich voor als Johnny en bleek de huisbevaarder te zijn. Hij was blij met mij, want de vereniging telde weinig leden van zijn speelsterkte. Aardige vent. We speelden twee partijtjes en raakten in een prettig gesprek verweekeld over de geschiede-

match van vijf partijen tegen de deftige London Chess Club, die in 1808 een rol had gespeeld in de officiële aanname van de promotieregel. David tegen Goliath dus. De Schotten wonnen glorieus en in een van de partijen vond de geboorte plaats van het beroemde Schotse gambiet, vandaar de naam van de trofee. Aangezien de zetten per postkoets werden verstuurd, moet de match ruim vier jaar hebben geduurd. De originele brieven zijn bewaard gebleven en je kunt de notatie van de partijen vinden op de site: <http://www.edinburghchessclub.co.uk/eccelmatch.htm>. Let wel, benadrukte Johnny, we hebben het hier over de tijd waarin ook het Evansgambiet is ontstaan, tien jaar voor de match tussen La Bourdonnais en MacDonnell en nog ver voor de opkomst van Staunton en de publicatie van Bilguers

Paard

Twee dagen later vond ik de folder over de *Lewis chessmen* in mijn zak. Ik toog naar het Scottish National Museum, waar tijdelijk de complete set was tentoongesteld. Even uitleggen: dit zijn prachtige schaakstukken uit de 12^e (!) eeuw, gevonden op het eiland Lewis in noord west Schotland. Het zijn vier bijna complete sets stukken die behoren tot de vroegst bekende Europese schaakspellen. Zij hebben al wel de Christelijke lopers (bishops) in plaats van de Indiase olifanten, maar nog geen torens. Dat waren toen nog wachters (wardens). De meeste stukken zijn gesneden uit walrusivoor, op een paar na, die uit walvistanen zijn gebeiteld. Wetenschappers hebben vastgesteld dat de uitgebeelde personen uiterst kostbare kleding en wapentuig dragen en dat er vijf verschillende mensen aan moeten hebben gewerkt, in één en dezelfde werkplaats. Ze zijn vrijwel zeker gemaakt in opdracht van een rijke Viking van groot aanzien. Het materiaal, de kleding en de kunsti-

ge wijze waarop de stukken zijn vervaardigd, wijzen er volgens de wetenschappers op dat het spel een belangrijke plaats innam in de samenleving van toen. Het Schotse museum had voor de gelegenheid de volledige verzameling bijeengekregen. Zelf hebben ze namelijk maar elf stukken in hun bezit. In 1831 had een antiekdealer uit Edinburgh deze beperkte selectie stukken van de man gekocht die de volledige schat op Lewis had gevonden. De dealer verkocht ze aan het museum. De overi-

ge stukken kwamen terecht in ... London, in het British Museum. Mooie compensatie voor de Engelsen voor het verlies van de de Scots Gambit Cup, zou je kunnen zeggen.

*‘De stukken
zijn gesneden,
uit walrusivoor’*

In London had ik the chessmen een paar jaar geleden voor het eerst gezien. Verras-

send genoeg kwamen ze vrij snel daarna opnieuw op mijn pad in Oslo. In het Vikingmuseum aldaar verkocht men replica's in de souvenirshop. Ik kocht er een paard. Bij de Lewis chessmen wordt dat stuk uitgebeeld als een ridder te paard. In de uitbeelding van de stukken zoals we ze heden ten dage kennen, is niet alleen de wachter, maar ook de ridder verdwenen. Toch heet een paard overal ter wereld in de Engelse taal nog steeds *knight*.

EN VERDER

MEC Pleinfestival 2011

door Wim Suyderhoud

In 2007 ging het nog tussen tweelingen, tussen schaakkoppels in 2008 en schaakgezinnen in 2009. Tijdens het MEC-pleinfestival van dit jaar was de nevenactiviteit een match tussen dit jaar jubilerende verenigingen. Op 25 juni waren naast Caissa, BSG Bussum en Wageningen van de partij. Het team van Caissa bestond uit Juan de Roda-Husman, Hugo van Hengel, Rik Salomons, Olaf Ephraïm, Alexander Flick, Camilo Guzman, Jan Timmerman en Wim Suyderhoud. Het team van Caissa was op papier het zwakste, maar weerde zich kranig en eindigde op een eervolle derde plaats, waarbij vooral Hugo huishield op het tweede bord met 3,5 uit 4 tegen sterke tegenstanders.

Natuurlijk kon er ook gewoon gevluggerd worden en er werd simultaan gegeven door Ree en Sosonko. Ondanks de regen werd het festival goed bezocht en was het erg gezellig.

Het was gezellig!

De schaker die niet schaakte

door Tom Spits

Er zijn dit jaar al drie kinderen geboren bij Caissanen, Fenna (Hugo), Jelle (Coen), en Marijn (Cas). Kinderen en schaken, gaat dat samen? Tom Spits deelt zijn ervaringen.

De titel zal de aandacht wel getrokken hebben, want het is ook raar natuurlijk om als fervent schaker even niet aan schaken toe te komen - en dat al bijna 1,5 jaar! De reden, of eigenlijk 2, zijn mijn kinderen.

Op Valentijnsdag 2010 werden mijn zoons Christopher en Olivier geboren. 7 weken te vroeg en nadat mijn vrouw 10 weken in het ziekenhuis had doorgebracht om de zwangerschap zo lang mogelijk te laten duren. Die periode was enorm spannend, al schaakte ik er niet minder onder. Dat hun moeder 10 weken met de benen omhoog heeft gezeten heeft de mannen wel goed gedaan. Ze waren bij hun geboorte goed op gewicht voor hun termijn (2180 en 1990 gram) en mochten na 4 weken couveuseafdeling lekker naar huis om inmiddels uit te groeien tot gezonde Hollandse be-

ren van jongens. Wat nou prematuur!

■ Schakersbloed

Als kersverse vader heb je het er maar druk mee, want 2 jonge kinders vergen veel tijd, energie, aandacht, zorg en liefde. En al die tijd, energie, aandacht, zorg en liefde kan dan dus even niet in het schaken zitten. Mijn beste seizoen ooit stopte dus abrupt na 7 rondes (met 4 uit 6 tegen gemiddeld 2100+) en vervolgens zit je elke KNSB-zaterdag van het afgelopen seizoen halsreikend uit te kijken naar de programma's, indelingen, opstellingen en resultaten. Het bloed kruipt waar het niet gaan kan, al heb ik er dit jaar helaas geen tijd of energie voor. Zin wel, je bent schaker of niet, maar het blijft bij afwachten wat MIJN team het zonder mij gaat doen. Debuterend captain Paul Schipper

doet het voortreffelijk met het Derde en wordt soepeltjes met 16 MP kampioen - een score die ik als captain nooit heb mogen proeven - zou die Paul gewoon beter zijn als captain of had hij gewoon goed materiaal Je gaat bijna twifelen aan jezelf. Wel bel ik natuurlijk 'mijn' protegee Pieter Melford na elke wedstrijd en gelukkig voor mij ben ik nog wel 'zijn captain' en scoort hij na een klein dipje gewoon weer naar behoren. Gelukkig, mijn invloed is toch nog voelbaar en ik kan me er zelfs toe zetten om nog 1 nietig invalbeurtje in het vijfde er uit te persen. Uit in Haarlem - dan kan ik op de fiets. Echter met een kleurloze remise na een zet of 30 maak je niet echt reclame en dus kijk ik de rest van het seizoen weer via internet naar onze prestaties.

Een inactieve schaker - het is eigenlijk gewoon zielig. Nou ja, ik heb gelukkig mijn engel-tjes thuis - wie weet willen zij wel leren schaken....

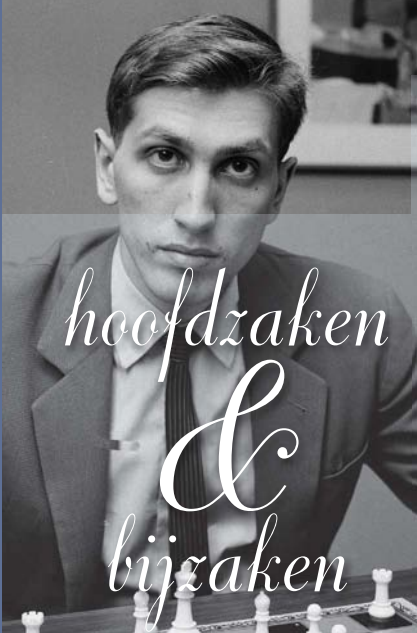
10

Christopher schommelt

Olivier in het zand

hoofdzaken & bijzaken

door Angelo Spiler

Over de partij Fischer-Benko, 1963

Speel je beter als je een hekel hebt aan je tegenstander?

Deze vraag kwam onlangs weer eens bij me bovendrijven toen ik de partij Fischer-Benko onder ogen kreeg, uit het fameuze Amerikaans kampioenschap 1963, waar Robert James huishield als nooit tevoren. Beide spelers waren op zijn zachtst gezegd gebrouilleerd toen deze partij werd gespeeld. Na de 18de zet van Benko (zwart) was de stelling uit diagram 1 ontstaan na de zogenaamde Oostenrijkse aanval, bekend van de Pirc/Modern Defence.

Diagram 1

in zijn ogen die de wereld aan zijn voeten kreeg en die niet anders kon dan nieuwe vijanden maken om maar te kunnen strijden. Waren het niet de Russen, dan waren het wel de Amerikanen. Waren het niet de communisten dan toch zeker wel de joden. En waren het niet de samenzweerders Petrosjan, Geller en Keres (die in het kandidatentoernooi 1962 op de Antillen alledrie boven hem eindigden), dan was het wel Benko... nota bene een Hongaarse overloper naar zijn eigen VS-kamp!

En waarom was Benko tijdens dat kandidatentoernooi Judas himself? Het verhaal is bekend: Benko vroeg of eiste de analysehulp van Fischers secondant (Bisguier), maar Robert James weigerde zijn secondant af te staan en kreeg op zijn hotel-

Fischer speelde hier een zet, die de partij in hogere zin besliste. Nee, niet 19.e5, want dan zou Benko zich hebben gered met 19...f5. Het was de interferentie-zet 19.Tf6!! Zeg maar gerust een dijk van een zet, een torenoffer met geen ander doel dan 'alleen maar' f5 tegen te gaan. Je ziet Benko's gezicht wit worden, Fischer roept nog net geen 'Bingo'.

Laat ik eerst Fischers afhandeling van de slachting toelichten voordat ik –hopelijk met een kwinkslag– inga op de titel van dit artikel. Benko probeerde desperaat 19...Kg8 (Op 19...Lxf6 volgt natuurlijk 20.e5 en heel spoedig mat). Daarna volgde nog 20.e5 h6 21.Pe2! en Benko gaf op. Zwart verliest minstens zijn paard want op Pb5 volgt Df5 met mat. Hebben we hier te maken met een geniale schaker die toeval lig de gelegenheid kreeg voor

Tf6 of is er meer aan de hand? Zou hij Tf6 ook gevonden hebben als hij vrienden was geweest met die nare Benko?

■ Fischer en zijn vijanden

Fischer is een speler die mij (en vele anderen) meer intrigeert dan andere kampioenen.

Die knappe jongeman met vuur in zijn ogen

Ik zie die foto's van hem op Reykjavik voor me waar hij één is met de natuur of een paard knuffelt, ik lees over verpletterende zeges en zijn eigenzinnigheid. Ik zie die knappe jongeman met vuur

kamer van Benko een klap in het gezicht. Fischer stuurde een klacht naar het toernooi-comité met het verzoek Benko uit te sluiten van het toernooi, maar tevergeefs. We schrijven mei 1962. Een recent artikel hierover is te vinden in *Matten* (nr. 8 2010). Het gaat over

*Wraak, hekel
of haat moet
een drijfveer
voor Fischer
zijn geweest*

Fischers handtekening op een eerste dag enveloppe van dat toernooi, die dwars door Benko's handtekening is gekalkt... een grotere hekel, haat of minachting is moeilijk voor te stellen.

Het zou me niet verbazen als tijdens dit kandidatentoernooi een hoeksteentje is gelegd voor Fischers latere waanzinnige ideeën. Hoe groot moet niet de frustratie zijn geweest dat -ten eerste- zijn spel niet lekker liep, -ten tweede- dat

Benko hem zelfs fysiek schofde en, -ten derde- dat de drie Russen Petrosjan, Geller en Keres een overduidelijk maar onbewijsbaar complot smeedden met 12 onderlinge remises!

■ De zoete wraak

En dan is het december 1963, anderhalf jaar na dat catastrofale toernooi op 'onze' Antillen. Fischer neemt deel aan het kampioenschap USA. Hij zint op wraak en is niet te stuiten. In de 10de ronde komt hij die eikel Benko tegen, die hem anderhalf jaar eerder in het gezicht heeft geslagen en die zijn kandidatentoernooi heeft verzuurd. Het uur U is aangebroken, Benko moet dood. En Benko gaat dood. Tf6. Fischer wint dat toernooi, het kampioenschap USA 1963 met 11 uit 11. Wereldnieuws.

Hij heeft de ego's van zijn opponenten vermorzeld. Deze woorden zijn geen journalistieke prietpraat van mijn kant, maar het zijn Fischers eigen woorden. In een televisie-interview wordt hem gevraagd wanneer hij het meeste plezier heeft tijdens een partijje met

Benko in 1964

deze of gene. Hij antwoordt: *"The greatest pleasure is when you break his ego, when he breaks all up inside"*. Zelfs als psychologie-leek mag je hier toch wel concluderen dat wraak, hekel of haat een drijfveer voor Robert James moet zijn geweest.

Ik heb ergens gelezen dat de verhouding tussen hem en Benko na dat toernooi beter werd en dat verbaast me niet. Ik ben zelf ook altijd net iets meer en oprechter vriendelijk tegen mijn tegenstanders waarvan ik gewonnen heb dan waarvan ik verloren heb. Als de wraak is gezoet, komt er ruimte in de geest.

*Als de wraak
is gezoet, komt
er ruimte in de
geest*

Maar wat zegt dit verhaal over de vraag in de titel: ga je beter spelen als je een hekel hebt aan je tegenstander? Dat het voor Fischer gold in 1962/1963, daar wil ik wel inkomen. En zelfs dan blijven er vragen

Fischer speelt tegen Keres. Staand links Benko

over. Hoe erg was zijn haat tegen Benko dan? Kun je Tf6 überhaupt bedenken als het schuim je op de lippen staat? Moet de haat eerst voldoende gesublimeerd zijn? En geldt het altijd en voor iedereen?

■ Psychologische 'argumentatie'

Ik ben geneigd de voorgaande vraag met een voorzichtig nee te beantwoorden. Om dit te onderbouwen haal ik er 'onze' Max Euwe bij. Hij is vaak omschreven als een sympathieke, bijna goeie man, die achter het bord in een roofdier veranderde. Alsof Euwe's onbewuste voor zijn te aardige inborst een tegenwicht zocht in monsterlijke slachtingen aan het bord. Dat noem ik nou wel journalistieke prietpraat of psychologische onzin. Want als dat waar is, dan moet Fischer in het dagelijks leven een heilige zijn geweest! Dezelfde onzin is in vele varianten te horen, bijvoorbeeld: *'Euwe was een te aardige man om net zo'n grootheid te zijn als Lasker, Capablanca en Aljechin'*.

Eerst is Max zo'n goede schaker omdat hij eigenlijk te aardig is, en nu om dezelfde reden weer niet! Zo lust ik er nog wel een paar. Het zijn invuloefeningen achteraf. Ligt het niet eenvoudiger? Is het niet logischer om te veronderstellen dat Euwe en Fischer nu eenmaal door studie en talent bijzonder goede schakers waren en dat hun karakter en emoties niets of weinig met hun speelsterkte te maken hadden?

■ Persoonlijke eikeltjes

Laat ik de vraag eens van de andere kant bekijken. Wat zijn

Fischer, Robert James - Benko, Pal

USA-kampioenschap, New York (ronde 10), 30.12.1963

1.e4 g6 2.d4 Lg7 3.Pc3 d6 4.f4 Pf6 5.Pf3 0-0 6.Ld3 Lg4
7.h3 Lxf3 8.Dxf3 Pc6 9.Le3 e5 10.dxe5 dxe5 11.f5 gxf5
12.Dxf5 Pd4 13.Df2 Pe8 14.0-0 Pd6 15.Dg3 Kh8 16.Dg4 c6
17.Dh5 De8 18.Lxd4 exd4 19.Tf6 Kg8 20.e5 h6 21.Pe2 1-0

Rond deze partij zijn ook andere feiten psychologisch interessant. Zo neemt Fischer het op in zijn standaardwerk 'My 60 Memorable Games' en ook Kasparov toont zijn respect door publicatie van deze partij in zijn 'My Great Predecessors, IV'. Benko daarentegen heeft weliswaar twee DVD's gepubliceerd geheel gewijd aan zijn ontmoetingen met Fischer, maar over deze partij geen woord. Hij schijnt wel in de wandelgangen te hebben 'geklaagd' (of opgescheept, net hoe je het wil bekijken) over vermoeidheid wegens de doorwaakte nacht voorafgaande aan de partij... met zijn destijds nieuwe vriendin!

De doordringende blik van Robert James

eigenlijk mijn eigen resultaten tegen die paar tegenstanders die door een te slappe handdruk, wiebelen, kreunen, kuchen, slurpen, slechte adem of juist door de afwezigheid van welke karakterzwakte dan ook erin slaagden mijn ergernis op te roepen? Zeg maar mijn persoonlijke eikeltjes. Ik blijf daar een fikse minus-score tegen te hebben opgebouwd! Sterker nog: tegen vrienden heb ik een net zo verdachte plus-score.

Ik zou graag de statistieken omgekeerd zien, maar ze liegen niet. Voor mijzelf moet de vraag in de titel dan ook ontkennend worden beantwoord, maar dat is misschien wel typerend voor iemand die zich in zo'n vraag verdiept of voor een zwakke speler als ik! En zo komen we weer bij de prietpraat en psychologie van de koude grond uit. Maar een ding staat wel vast: **Fischer... voer voor echte psychologen!**

En, hoe bevalt het je nou?

door Paul van der Sterren

Een van de dingen die ik totaal niet had zien aankomen, toen ik ruim een jaar geleden contact opnam met eerst Rob Witt en daarna Arno Bezemer, om eens voorzichtig te informeren of ik welkom zou zijn in het eerste team van Caissa, was hoe moeilijk het zou blijken te zijn een antwoord te bedenken op de vraag die me inmiddels vele keren is voorgelegd: "Hoe bevalt het je nou om weer te schaken?"

wrocht antwoord. Gewoon conventioneel en begrijpelijk "leuk" zal ongetwijfeld voor vrijwel iedere gesprekspartner meer dan voldoende zijn en bovendien op een prettige toon de weg banen naar een ander onderwerp. Maar zo eenvoudig blijkt het niet te liggen.

Heb ik ooit aan iemand uit kunnen leggen wat het is om schaker te zijn op de manier waarop ik vierendertig jaar schaker geweest ben? Ik denk het niet. Vroeger was dat ook niet nodig, want ik was omringd door mensen die in dezelfde wereld leefden en voor wie iedere uitleg in die richting even overbodig was als een cursus zwemmen voor een vis.

Heb ik *mezelf* ooit kunnen uitleggen wat het was om schaker te zijn zoals ik schaker ben geweest? Misschien. In ieder geval heb ik een manmoedige poging ondernomen door er een dik boek over te schrijven, wat dit najaar bij uitgeverij *New in Chess* zal worden gepubliceerd.

Maar dit enorme werk – ik ben er zo'n vijf jaar mee bezig geweest – blijkt me in het geheel niet te hebben voorbereid op hoe het is om weer *opnieuw* te gaan schaken. Hoe het is om

na zeven jaar geen partij te hebben gespeeld en mentaal echt afstand te hebben genomen van het spel én van de speler die ik ooit was, de motor weer op te starten. En nog steeds weet ik niet wat ik ervan moet vinden.

Dus telkens als me De Vraag wordt gesteld voel ik me er opnieuw een beetje door overvallen, krijg een kleur, denk even koortsachtig na, zeg iets wat me op dat moment verstandig lijkt en lig daarna wéér een nacht wakker van de onzin die ik heb uitgekraamd.

Eén bladzij bijna vol en we zijn nog geen stap verder.

Maar misschien is het juist *in* deze kennelijke onmogelijkheid om tot een verstandig antwoord te komen, waar het antwoord verborgen ligt. Er is eigenlijk *niets* geheimzinnigs aan, want er blijkt gewoon niets te zijn veranderd. Zodra ik achter het schaakbord ga zitten, treden dezelfde systemen in werking als vroeger. Dezelfde schaaktechnische denkpatronen, dezelfde emoties, dezelfde 'begeleidende' gedachten. Ik maak dezelfde fouten en ik doe dezelfde dingen goed.

Het is om gek van te worden. Zeven jaar lang niet geschaakt, maar alles is voor niets geweest! Ik ben nog dezelfde speler als vroeger.

Dezelfde speler? Nou nee, toch niet dezelfde. Niet alleen ben ik er echt *uit* geweest (en in feite ben ik er nog steeds *uit*), ik ben ook ouder gewor-

Je kunt niet zeggen dat het een moeilijke vraag is. Je kunt ook niet zeggen dat het een agressieve of vervelende vraag is. Het zijn geen journalisten die een quote uit me proberen te wringen (Hans Ree, mijn enige teamgenoot die je zonder beledigend te worden als journalist zou kunnen betitelen heeft hem zelfs nooit gesteld). Integendeel, bijna iedereen vraagt het met vriendelijke bedoelingen en niemand verwacht een zielknijpend of anderszins door-

den (en dat terwijl ik indertijd ook al oud was – daarom ben ik ook gestopt!). En dat is me flink in de Elo-punten gaan zitten. Ik speel nu echt een paar niveautjes zwakker dan ‘toen’. Maar wel op precies dezelfde manier!

“Alles goed en wel, maar hoe bevalt het je nou?”

Nou, ik vind het af en toe heel leuk, af en toe vind ik er niets aan en als ik een grove fout maak of een partij op moet geven wil ik wel door de grond zakken. Maar de balans is positief. Ook het hernemen van het sociaal contact binnen de schaakwereld bevalt me goed. Het is echt fijn om allerlei oude bekenden weer terug te zien en ik leer veel interessante nieuwe mensen kennen.

Simultaan bij jubileumdag Caissa

Dus het enige juiste, eerlijke en bovendien allesomvattende antwoord op De Vraag blijkt uiteindelijk precies hetzelfde te zijn als het meest conventionele, saaie en inhoudsloze wat je kan bedenken. Ja, ik vind het leuk. Het bevalt me heel goed. Ik weet niet hoelang ik ermee doorga, maar voorlopig heb ik er geen enkele

behoefte aan om er weer mee te stoppen. Ik verheug me op het nieuwe seizoen, op het contact met mijn team- en andere clubgenoten, op het verpletteren van mijn tegenstanders en *zelfs* op de promotie terug naar de Meesterklasse aan het eind van het jaar. Want die lijkt me met dit puike team onvermijdelijk.

SCHAAKPROBLEMEN

De oplossingen van deze schaakproblemen staan op pagina 48.

1 Wit geeft mat in 2

2 Wit geeft mat in 2

3 Wit geeft mat in 2

4 Wit geeft mat in 3

5 Wit geeft mat in 3

6 Wit geeft mat in 4

door Angelo Spiler

Humphrey Bogart

door Wim Suyderhoud

De man van *Casablanca* en van “*Here’s looking at you kid!*”, de man ook die vanwege de altijd aan zijn lippen bungelende sigaret zijn naam in een drugsscene-uitdrukking zag belanden (*don’t Bogart that joint, my friend*), de man die naast tegenspeelsters als Ka-

therine Hepburn en Lauren Bacall op een kistje moest gaan staan om het lengteverschil niet al te zeer te doen opvallen – dat mannetje kon best aardig schaken. Voordat zijn naam in Hollywood gevestigd was, deed hij dat zelfs voor geld, op straat in New

York en op Coney Island. Onlangs zag ik in een fragment uit de film *Five easy pieces* overduidelijk dat Jack Nicholson niet piano kan spelen. Analoog daaraan is aan de manier waarop Bogey op de foto aan het bord zit te zien dat deze acteur echt kon schaken.

Deel 5: Ledenvergadering

“Heren, heren, mag ik even uw aandacht!” Voorzitter Brobbels staat in vol ornaat voor de verzamelde leden van schaakclub Daphnis, zijn enorme omvang benadrukt door de verhevenheid van het podium van waar hij de zaal toespreekt. Aan zijn weerszijden zijn de overige bestuursleden gezeten aan een lange tafel. Brobbels’ snor is nog puntiger dan normaal, en wijst trots omhoog aan weerszijden van zijn bolle gezicht. Hij geniet duidelijk van de aandacht, en straalt van zelfgenoegzaamheid en welwillendheid. Hij wacht rustig, zijn handen gevouwen op zijn enorme buik, tot iedereen is gaan zitten en het rumoer is gezakt. Hij wacht nog iets langer, langer dan nodig. Pas als het muisstil is gaat hij verder. Zijn gedragen, volle bariton verbreekt krachtig de stilte.

“Opnieuw een jaer voorbij, een mooi jaer, een prachtig jaer!” Als een dirigent spreidt hij zijn armen en kijkt stralend de volle zaal rond. Vele gezichten ziet hij, de hem zo bekende gezichten. Hij ziet de imponerende Nijlpaard, zijn kale, rood aangelopen hoofd weggedoken tussen zijn machtige schouders; in zijn eentje vult hij bijna twee stoelen. Naast hem de hoekige gestalte van Tinus. De kritische Johannes staat, als enige. Het eminente clublid leunt nonchalant tegen één van de houten kolommen terzijde van de speelzaal en kijkt regelmatig veelbetekenend naar zijn buurman, naast hem gezeten in het nisje - of naar buiten, waar de herfst zich al aandient. Maar Brobbels weet dat hij aandachtig toehoort, en geen kans zal missen om een felle discussie op te starten - en te winnen. Verder ziet hij David, Rat, Egel, mooie Iris achter de bar, zelfs grootmeester Twinkel is aanwezig. Hij wordt plotseling warm van binnen, maar herpakt zich snel. Nu is niet het moment. Hij vervolgt: “60 Jaar jong zijn we en dat hebben we gevierd. Meer dan 200 leden groot zijn we en daar zijn we dankbaer voor. Maar nu is niet de tijd om op onze lauweren te rusten!” Deze laatste woorden dondert hij de zaal in, zijn priemende wijsvinger als een lichtend baken geheven. “Vanavond is een avond van bezinning, van reflectie, maar vooral van vooruitzien!” Zijn gespreide linkerhand flankeert zijn brandende blik, gericht op de verten van de toekomst. Een aantal seconden houdt hij deze houding vast, een eeuwigheid. Dan ontspant hij langzaam en laat zijn hand neerdalen - gelijk zijn woorden op de verpletterde menigte - om tenslotte weer tot rust te laten komen op zijn enorme buik.

Een toonbeeld van vaderlijke welwillendheid nu, vervolgt hij: “Vrienden, waerde aanwezigen, we danken u voor uw hartverwarmende aanwezigheid. We hebben er alle vertrouwen in dat de toekomst van onze club bij u allen in uitstekende handen is. En met deze woorden verklaren we deze jaarlijkse ledenvergadering voor geopend!” Bij deze woorden heft hij gebiedend zijn armen,

ten teken dat de zaal niet in oorverdovend applaus moet uitbarsten - nederigheid is tenslotte een grote deugd. Onwillekeurig stelt hij zich even voor hoe Pavarotti zich moest voelen na zijn hoge B aan het slot van Nessun Dorma - zijn orgastische vervoering; maar Brobbels houdt zijn gezicht strak. Waardig neigt hij nu zijn arm naar de lange, mager gestalte rechts naast hem. “Thans geven we gaerne het woord aan Piet, onze vliegensvlugge secretaris, die met u de formaliteiten van deze bijeenkomst zal doorlopen.” Brobbels houdt zijn gezicht met moeite in de plooi na deze kleine schalksheid, zijn snor krult weer omhoog van plezier.

De aldus geïntroduceerde Piet Vogelaar kijkt strak naar de uitgestrekte hand van Brobbels. Zijn scherp belijnde gezicht met de enorme, puntige neus en de strenge, boze wenkbrouwen is vlakbij de vlezige hand van Brobbels, zijn lange, tanige lichaam iets ineengedoken van ingehouden spanning...

Tinus kijkt vanuit de zaal geamuseerd toe. Brobbels’ flauwe grapjes zijn berucht, en in beschonken toestand zelfs beroemd, maar bij Vogelaar werken ze altijd als een rode lap op een stier. Hoewel Vogelaar er zelf ongetwijfeld anders over denkt, is een geïrriteerde Vogelaar bijzonder grappig om te zien. Zijn mond gaat dan open en dicht, alsof hij iets wil zeggen maar de woorden in zijn keel bleven steken, waarbij zijn hoofd schokkerig en niet-begrijpend van links naar rechts beweegt - Tinus’ moet dan altijd onwillekeurig denken aan een verontwaardigde kip. Een schrale, geplukte kip bovendien, iedereen vraagt zich af of hij ooit wel eens iets eet, maar niemand bij Daphnis heeft het ooit gezien.

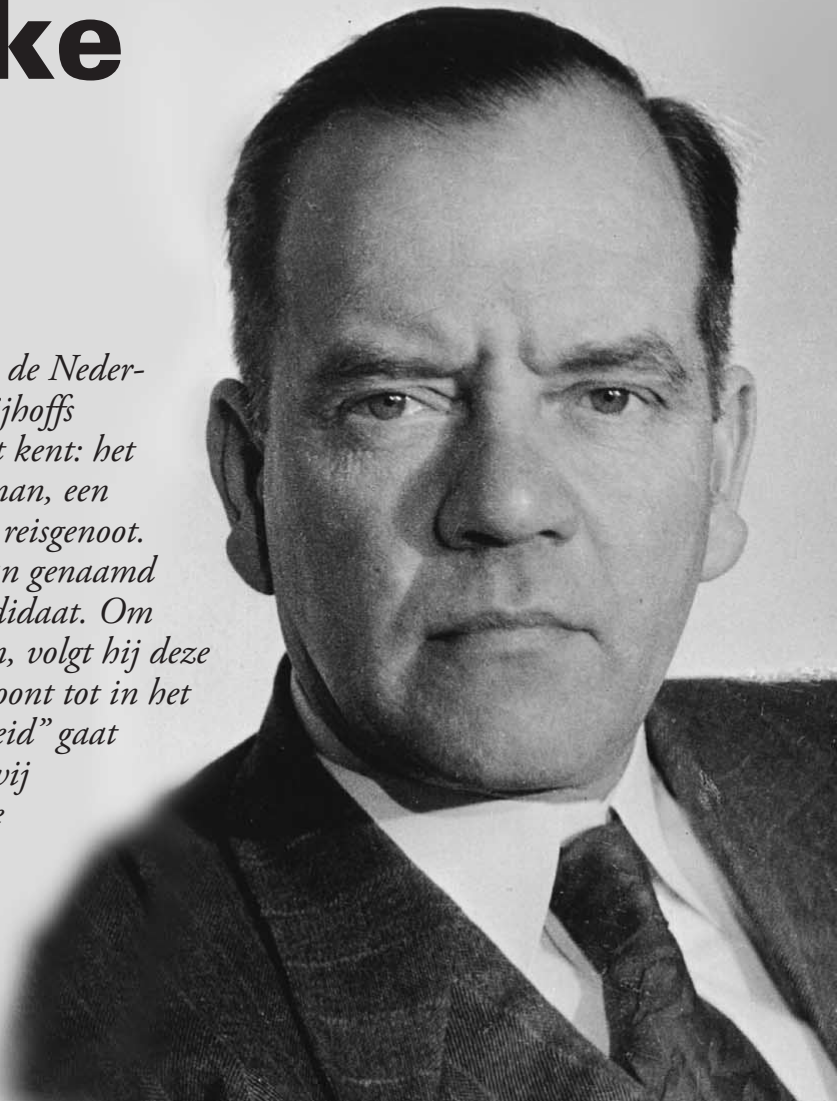
De irritatie van Vogelaar is één van de redenen waarom Tinus altijd naar de ledenvergadering bij Daphnis gaat: vermaak gegarandeerd. Maar waar het gewoonlijk bij irritatie blijft, lijkt er dit keer iets anders aan de hand te zijn. Tinus voelt dat de spanning in het lichaam van Vogelaar de hele zaal vult, in een houdgreep neemt. Alle blikken zijn gericht op de vlezige hand van Brobbels en het scherpe gezicht van Vogelaar, de mond half open, puntige tanden... en in een flits ziet hij het hoofd van Vogelaar uitschieten en met volle kracht zijn tanden zetten in de vlezige hand van Brobbels. Alle opgekropte irritatie samengebald in één hap. De zaal, het bestuur, zelfs Brobbels, iedereen wijkt in een moment van geschokte verbazing naar achter, voordat Brobbels het uitschreeuwt.

Alleen Johannes blijft rustig tegen zijn houten kolom geleund. Zachtjes in zichzelf grinnikend zegt hij duidelijk hoorbaar tegen zijn geschokte buurman: “Zie je wel, ook Vogelaar moet af en toe iets eten.”

Innerlijke vaart

door Wim Suyderhoud

Een van de mooiste gedichten in de Nederlandse taal vind ik Martinus Nijhoffs Awater. Voor het geval u het niet kent: het lange gedicht verhaalt van een man, een verteller, die op zoek is naar een reisgenoot. Een onbekende, intrigerende man genaamd Awater lijkt hem een goede kandidaat. Om meer van hem te weten te komen, volgt hij deze Awater door de stad waar hij woont tot in het café waar hij "alleen en ongemoeid" gaat zitten schaken. En daar haken wij aan tot het moment dat de beide heren het lokaal weer verlaten.

Wat is 't dat in zijn zak Awater zoekt?

Het is een boekje van marocco groen.

Het is een schaakspel nu hij 't opendoet.

Awaters ogen kijken koel en stroef.

Zijn hand, op tafel trommelend, schenkt moed

Aan het visioen dat door zijn voorhoofd woelt.

Een sneeuwvlok dwarrelt tussen droppen bloed.

Het spel wordt tot een nieuw figuur gevoegd.

Zijn glas, vóór hem, beslaat onaangeroerd.

*De cigaret die in de asbak gleit
maakt een stokroos die langs 't plafond ontbloeit.*

Hij zit volstrekt alleen en ongemoeid.

Hij heeft wat een planeet heeft en een bloem,

Een innerlijke vaart die diep vervoert.

18

Als ik een reisgenoot zou zoeken, zou ik me er van verzekeren dat hij kan schaken. Wat ziet de verteller in de *splendid isolation* van de schakende persoon? "Hij heeft wat een planeet heeft en een bloem, / Een innerlijke vaart die diep vervoert." De verteller wordt getroffen door de schoonheid van het beeld van de eenzame schaker, die een onzichtbare energie lijkt te bezitten. Iedereen die dit

fragment leest, kan het beeld dat wordt opgeroepen inkleuren en de schoonheid ervan beamen. Kennelijk is dat wat de schakende mens vermag. Maar..., er is ook nog het mysterie. Want hoe het woelend visioen in Awaters voorhoofd te rijmen met een dwarrelende sneeuwvlok tussen droppen bloed? Misschien is dat een vraag die elke individuele schaker alleen zelf kan beantwoorden.

Deze nieuwe rubriek gaat over boeken. Oude boeken, nieuwe boeken, bijzondere boeken, schaakboeken, dichtbundels of proza: dit is het platform waar u uw enthousiasme kunt delen. Deze keer wordt er geen boek besproken, maar betreft het de aankondiging van een boek van een Caissaan - inclusief exclusieve voorpublicatie.

Zwart op Wit

van de redactie

Komend najaar verschijnt het boek *'Zwart op Wit - Een Ver-slag van een Schakersleven'* van Paul van der Sterren. De auteur beschrijft het boek als volgt. 'Aan de hand van de partijen die ik gespeeld heb loop ik mijn hele schakersleven door en kijk er op terug. Reflecterend, maar toch ook wel lollig, denk ik. Het is veel partijen, veel fragmenten, deels met

uitgebreide analyses, maar toch ook heel veel proza. En ook een snippertje poëzie hier en daar. Ik heb het zo proberen te schrijven dat het ook voor mijn moeder interessante of althans leesbare passages bevat.'

Bij wijze van bescheiden voorpublicatie volgt nu het gedicht 'Caissa' van de hand van Paul.

Caissa

*Maar als jij me weer roept,
de minnaars mee die na mij
kwamen,
ja als jij me weer roept
dan zal ik er weer zijn.*

19

SCHAAKSTUDIES

door Aldo
van de Woestijne

De oplossingen van
deze schaakstudies
staan op pagina 48

① Wit speelt en wint

② Wit speelt en wint

③ Wit speelt en wint

④ Wit speelt en wint

Van de interne

door Cas Zwaneveld

De diverse winnaars van afgelopen seizoen zijn:
Clubkampioen 2010-2011:
Arno Bezemer

Interne competitie A turnus:
Marc Overeem winterkampioen
Rob Bodicker tot 2125
Erik Dekker tot 1925
Cees Visser tot 2025

Sven Heijdenrijk tot 1800
Rene Nooteboom tot 1550
Karol Lesman tot 1400
Tony Lith tot 1675

Interne competitie B turnus:
Arno Bezemer zomerkampioen
Jack Blanchard tot 2125
Erik Dekker tot 1925
Cees Visser tot 2025

Johan Vogelaar tot 1675
Nils de Rijk tot 1800
Wouter Egas tot 1550
Andre Timmer tot 1400

Prof van Hulst snelschaaktoernooi: Arno Bezemer

INTERNE COMPETITIE

Partij van de maand

door Eric Coppoolse

De Partij van de Maand wordt geselecteerd uit de partijen die als 'Partij van de Week' al op onze website zijn gepubliceerd. De partijen worden beoordeeld op originaliteit, esthetiek, commentaar, moed en spanning. Het gaat dus nadrukkelijk niet om de objectieve kwaliteit van de partij.

Het kiezen van de PvdM is niet altijd even makkelijk, en ditmaal al helemaal niet. Dat is het gevolg van het vreugdevolle feit dat er niet minder dan 12 partijen zijn ingezonden - die bovendien zonder uitzondering bijzonder de moeite waard zijn. Zij hebben een maaiveld gecreëerd gelijk een Tibetaanse hoogvlakte, waar vier partijen zelfs nog bovenuit steken, snakkend naar adem in de ijle berglucht. Vier partijen, elk waardig omhangen te worden met edelmetaal en overgoten met edelvocht - vier volledig verschillende partijen met als enige overeenkomst hun klasse: een jonge vader die zijn pasgeborene in de strijd gooit; een

dame geofferd voor een hoger doel; een hoogmoedige koning die zijn ondergang tegemoet gaat; en een lang gekoesterde droom die in vervulling gaat. Een keuze dient gemaakt, maar willekeur ligt op de loer. De gebruikelijke beoordelingscriteria schieten te kort... Daarom is een nieuwe wijze van beoordelen noodzakelijk: wie van de potentiële winnaars is door Vrouwe Fortuna al voldoende begunstigd? De gelukkigsten vallen als eerste af. Immers, zij hebben het geluk verbonden aan de verkiezing tot PvdM minder nodig.

De afvalrace der gelukkigen

De eerste gelukkige afvaller is Coen Venema. Hij vecht een spannende broederstrijd uit met een teamgenoot van Caissa 9 - de captain tegen de topscorer - maar dat niet alleen... *Kijk je kent dat wel, je vriendin in blijde verwachting van je eerste kind, inmiddels al 12 dagen over tijd. Ga je dan schaken of blijf je thuis?* Coen, ons aller voorbeeld, gaat natuurlijk schaken, zie diagram 1.

Coen Venema - Tommy Koens
Caissa intern, 8 maart 2011

Diagram 1

Tommy ging hier in de aanval met **32...g4** maar kreeg het deksel op de neus: **33.hxg4 hxg4 34.Th3+! gxh3 35.Txh3+ Dh5 36.Dxh5** mat.

Coen valt af omdat hij natuurlijk al overdadig is beloond met een zoon, Jelle Pieter Venema. Hoewel het volgens hem nog beter had gekund... *Ik wilde nog snel mijn vriendin tijdens de bevalling naar het Friese Plaatsje MORRA rijden. Helaas zij stapte in bij de verloskundige en het werd het VU.*

Jelle Pieter 'MORRA' Venema

De volgende gelukkige afvaller is Nirav Christophe. Hij leverde een knappe strategische prestatie tegen Leon Pliester en

boekte zijn eerste overwinning op een IM - voorwaar een zodanig ruime gave van fortuin om kansloos te zijn als PvdM. Vanuit de schilderachtige stelling (tripelpion!) van **diagram 2** was het snel gebeurd.

IM Leon Pliester - Nirav Christophe *Caissa intern, 5 februari 2011*

Diagram 2

33...Pe1! 34.Lb1 Td1 35.Tb8+ Kf7 36.La2 Ta1 37.Ta8 Pc2 38.Kf2 Pb4 0-1

De laatste gelukkige afvaller is Arno Bezemer. Onze nieuwe clubkampioen mag een jaar genieten van zijn pas verworven glorie; hiermee is hem al ruim voldoende fortuin ten deel gevallen. Maar wat een partij leverden hij en Rob Witt af! Zie diagram 3.

Rob Witt - Arno Bezemer *Caissa intern, 3 mei 2011*

De laatste zetten waren **21... Pd5+ 22.Kd4?!** Voor een memorabele partij zijn twee spelers nodig; zonder deze hoogmoedige koningszet van Rob waren wij verstoken gebleven

Diagram 3

van het moois dat volgt. **22... b6! 23.Pf2 Kb7 24.g4 bxc5+! 25.Kxc5?** Voor de tweede maal doet Rob de meest vermetele koningszet! **25... Txd6! 26.Kxd6 Pb6! 27.Kxd6** En de derde maal! **26... Td7+ 27. Kc5 Pb6! 28. La6+ 28. Lc4** verhindert weliswaar **Td5**, maar laat een ander mat toe met **28... Pa4#**, het lijkt wel een studie. **28... Kc7 29. Tad1 Pa4+ 30. Kc4 Le6+** en de zwarte stukken werken studie-achtig samen om dit min-of-meer-mat mogelijk te maken. 0-1

De ongelukkige winnaar

Nu dan de ongelukkige winnaar - relatief ongelukkig moeten we zeggen, en tijdelijk ongelukkig bovendien; na kennisneming van zijn overwinning zal hij zijn geluk niet opkunnen! Gertjan van der Hoeven, want om hem gaat het, overrompelt zijn tegenstander direct vanuit de opening en bekroont de partij met een dameoffer. Laat ons op zijn nieuw verworven geluk toosten - met de heerlijke

fles wijn die zijn kant opkomt!

Helmer Wieringa - Gertjan van der Hoeven *Caissa intern, 29 maart 2011; commentaar Gertjan.*

1.e4 g6 2.Pc3 Lg7 3.d4 d6 4.Le3 a6 5.Dd2 b5 6.f3 Pd7 7.Ph3 Gewoonlijk wordt dit voorafgegaan door h4 en h5 van zwart, waarna het witte paard zich veiliger op g5 kan nestelen. **7...c6** Rustig, maar anticiperend op een paard op f4. Het potentiële veld d5 wordt vast gedekt zodat het paard na een later e5 zich weer moet terugtrekken.

8.Pf4 Dc7 9.a4 b4 10.Pd1 a5 11.c4 bxc3 12.bxc3

12.Pxc3 was in deze stelling de betere optie, om na ontwikkeling en rochade d5 te spelen om de c-pion - die zoveel belangrijke velden dekt - te bevragen. **12...Tb8**

13.Da2? Dekkt meer velden op de b-lijn en hoopt op activiteit richting f7. Maar dit is al te positief en wit zou er beter aan doen om zijn ontwikkeling rustig te voltooien, te beginnen met Ld3 zodat het paard op f4 zich naar e2 terug kan trekken als dat nodig is.

13...e5 14.Ph3 14.Pd3 was een pretentieuze optie, waarna zwart iets lekkerder spel heeft, maar er nog weinig aan de hand is voor wit. **14...Pgf6** Actiever dan Pe7. Het laatste houdt wel de diagonaal open, maar het paard heeft geen directe toekomst met de pion op e4. **15.Lc4 O-O 16.Phf2 d5**

Een zet die ik zowiezo van plan was met de loper op c4. Als wit kiest voor pionwinst is alleen al de compensatie van het loperpaar voldoende in deze stelling. De dreiging naar de niet gerocheerde koning komt daar nog als bonus bij. **17.Ld3** Na 17.exd5 cxd5 18.Lxd5 Pxd5 19.Dxd5 Lb7

20.Da2 La6 staat wit bijna verloren met de koning in het centrum, een e-lijn die open gaat en een continue dreiging over de lange diagonaal. Beter was 17.Le2 om de e-lijn wat langer dicht te houden. Zwart staat beter, maar minder dan in de partij. **17...c5** Niet een zet waar lang over na gedacht moet worden. Wit kan tijdelijk een pion winnen. Maar zwart is volledig ontwikkeld en alle lijnen in het centrum worden opgegooid. Daar kan alleen maar veel goeds uit komen. **18.exd5?** Beter was bijvoorbeeld 18.dxc5 Pxc5 19.exd5 Lb7 20.c4 La6, maar ook dan heeft zwart uitstekende compensatie. Hoogstwaarschijnlijk verliest wit op korte termijn beide centrumpionnen, of gebeuren er andere nare dingen. Bijvoorbeeld: 21.Lxc5 Dxc5 22.Pc3 e4 23.fxe4 Pxd5 24.Pxd5 Tb2 met vernietiging. **18...exd4 19.cxd4 cxd4 20.Bxd4 Re8+ 21.Kf1** Nu is het moment om even rustig naar de stelling te kijken. Hier moet een winst in zitten. De witte koning staat niet lekker, alle lijnen staan open. Belangrijk is de

loper op d4 - ongedekt. Pg4 en Pxd2? Wint niet. Pc5 lijkt aardig, maar Tc1 is afdoende. De pion op d5 is zo terug te winnen, maar er moet toch meer in zitten. **21...Ph5!** Een onwaarschijnlijke zet, maar met een duidelijk idee. **22.Lxg7** A tempo gespeeld. Maar er was niets anders, de loper op d4 kon nergens heen. Zie **diagram 4**.

Diagram 4

22...Dxh2! 23.Txh2 Laat het mat uitvoeren. Andere zetten verliezen groot materiaal. **23...Pg3+ 24.Kg1 Te1+ 25.Lf1 Txf1#** Een fraai matbeeld. 0-1

Clubkampioen!

door Arno Bezemer

Na de zomertoernooien leek het clubkampioenschap voor Arno gevoelsmatig alweer een eeuwigheid geleden. Toch neemt hij ons nog een keer mee op zijn reis naar het clubkampioenschap.

De eerste turnus

In de eerste turnus bleek ik een paar goede partijen te kunnen vinden, en nu ik alles nog een keer naspeel ben ik best tevreden over die eerste helft. Een paar stellingen:

Bezemer - Bottema, stelling na 21...Pb4-c6, zie diagram 1. Zwart gaf op na na 22.Lxh6 gxh6 23.Tc3 Pxe5 24.dxe5 Pd5 25.Dxh6 met ondekbaar mat.

Diagram 1

Diagram 2

Bezemer - Vroombout, stelling na 24.d6-d7, zie diagram 2. Enrico gaf hier op. Er is geen verdediging tegen de vele dreigingen.

Bezemer - Dekker, stelling na 14...Db6-d8, zie diagram 3. Erik gaf op na 15.Da4-h4 vanwege de dubbele aanval op e7 en h7.

Diagram 3

Bezemer - Heijdenrijk, stelling na 8...Lc4-d5, zie diagram

Diagram 4

4. Wit won een stuk en later de partij na 9.e6! fxe6? 10.e4!

Bezemer - Van Ojik, stelling na 8...Pc6xd4, zie diagram 5. Zwart gaf op na 9.Lxf7!? Txf7 10.Pxe5 Pe6? 11.Pxf7 vanwege 11..Kxf7 12.e5 gevolgd door 13.Df3+ als het paard weggaat. Wit blijft een kwaliteit en een pion voor.

Diagram 5

Helaas had ik ook een paar keer zwart, waaronder tegen Marc Overeem. Marc won deze partij en verder ook bijna alle andere partijen, waarmee Marc overtuigend winnaar werd van de eerste turnus.

De tweede turnus

Nu over naar de tweede turnus. Hierin heb ik bijna geen fatsoenlijke pot gespeeld. De punten werden behaald in rommelige partijen door hard

werken en ploeteren, waarbij de tegenpartij vaak de laatste fout maakte. Deze turnus was bovendien veel spannender dan de eerste, tot op het laatst deden Rob Witt, Robert Kikkert en Jack Blanchard mee om de 1^e plek. Ook hier een paar stellingen:

Kikkert - Bezemer, stelling na 32...b5-b4, zie diagram 6. De remise lijkt nabij, maar de zwarte b-pion is gevaarlijk. Er volgde 33.f3? c3! Nu kan zwart niet met de pion op c3 slaan omdat de b-pion doorloopt. 34.Lxc3 bxc3 35.bxc3 Tb2 en zwart won het eindspel.

Diagram 6

Van der Weide - Bezemer, stelling na 24.Dh4xLf4, zie diagram 7. Zwart heeft een

Diagram 7

paar zetten terug een stuk geofferd en wint deze nu terug met 24...e5! De witte dame kan de toren op c1 niet meer dekken. Wit gaf op na 25.Dh4 Dxc1.

De prachtige partij **Witt - Bezemer** is een verhaal apart, en wordt behandeld in de rubriek 'Partij van de Maand'.

De kampioensmatch

Tenslotte dan waar het uiteindelijk allemaal om draait: de match tegen Marc. Na de nederlaag tegen Marc in de eerste turnus had ik inmiddels tijdens de Lentecup in de Laurierboom goede ervaringen opgedaan in een rapidmatch. Maar voor er aan rapid kon worden begonnen, moesten er eerst nog even 2 partijen met

normaal tempo gespeeld worden.

Bezemer - Overeem

1^e matchpartij, 7 juni 2011

1.e4 c6 2.d4 d5 3.exd5 cxd5 4.c4 Pf6 5.Pc3 Pc6 6.Lg5 dxc4 7.Lxc4 Dxd4 8.Dxd4 Pxd4 9.O-O-O e5 10.f4 Lg4 11.Pf3 Pxf3 12.gxf3 Pxf3 13.fxe5 Lxh1 14.exf6 h6 15.Te1+ Kd7 16.Td1+ Kc8

Diagram 8

Een spectaculaire stelling, zie diagram 8. Wit gooit nu al zijn resterende stukken in de strijd, en weet uiteindelijk te ontsnappen met remise. Een grote teleurstelling voor Marc!
17.Td8+ Kc7 18.Pb5+ Kc6 19.Txa8 hxc5 20.Pd4+ Kd7 21.Lxf7 gxf6 22.h3 Lg7 23.Txa7 Le4 24.Le6+ Kd6 25.Lg4 Ke5 26.Pe6 f5 27.Pxg7 fxg4 28.hxc4 Th2 29.Ta5+ Kf4 30.Pe6+ Ke3 31.b4 Tc2+ 32.Kb1 Tc6+ 33.Kb2 Txe6 34.Txg5 Kf4 35.Tg7 Tg6 36.Txg6 Lxg6 37.a4 Kxg4 38.Kc3 Le8 39.a5 Kf5 40.Kd4 La4 41.Kc5 Lc2 42.b5 Le4 43.Kb6 Ke6 44.a6 bxa6 45.bxa6 1/2-1/2

De 2^e matchpartij was van een hoog niveau van beide kanten - een echte grootmeesterremise.

Overeem - Bezemer

2^e matchpartij, 14 juni 2011

Arno viert zijn kampioenschap in Wildschut

1.c4 e6 2.Pf3 d5 3.g3 dxc4
4.Da4+ c6 5.Dxc4 Pf6 6.Lg2
b5 7.Dc2 Lb7 8.O-O Pbd7
9.b3 Le7 10.Lb2 O-O 11.d3
Db6 12.Pbd2 c5 13.Tac1
Tac8 14.Db1 Tfd8 15.Da1
a6 16.Tc2 Da7 17.Tfc1 Da8
1/2-1/2

De match moest dus in een tiebreak over 2 rapidpartijen beslist worden. In de eerste partij had Marc wit, kwam ietsjepietsje beter uit de opening, maar ging ten onder

met allebei nog 5 minuten op de klok. De slotfase heb ik niet meer kunnen reconstrueren. In de tweede partij moest Marc met zwart winnen, wat een te lastige opgave bleek. Na een Siciliaanse Kan met tegengestelde rokades was na 29...Dxe4 de volgende stelling ontstaan, zie diagram 9.

Hier nam ik de remise door zetherhaling met 30.Td7+ Tf7 31.Dc3+ Kg8 32.Td8+ Tf8 33.Td7 Tf7 34.Td8+

Diagram 9

Tf8 35.Td7 Tf7. Het kampioenschap was hiermee binnen!

EXTERNE COMPETITIE

Van de externe

door Robert Jan Schaper

Caissa deed dit jaar naast de reguliere competitie mee in de KNSB-beker, de SGA-cup en de SGA-rapid competitie.

Reguliere Competitie

Dit jaar hadden we 14 teams in de competitie.

SGA

Twee teams degradeerden. C11 (captain: Wim Suyderhoud) en C12 (Jorge Ramirez Alercon) gaan het volgend jaar een klasse lager proberen. Van de andere 7 SGA teams voldeden er 4 aan de ratingverwachtingen, namelijk C6 (Tigran Spaan), C10 (Matthijs de Feber), C13 (Karol Lesman) en C14 (Leneke Visser). C6 verloor de 4-puntenduels tegen concurrenten Tal en Laurierboom met 4,5-3,5 en dan wordt je natuurlijk geen kam-

pioen. C13 verloor in de vierde klasse haar eerste twee matches en kwam toen pas op dreef: te laat om nog mee te doen in de top.

Drie SGA teams deden het buitengewoon goed: het C7 van succescoach Bert Westera, C8 (Marjolein Theunissen) en C9 (Coen Venema). C7 handhaafde zich makkelijk in de promotieklasse, verloor braaf van C6 en pakte 3 matchpunten tegen toppers Laurierboom en Tal. Kopman C6 kon zich in de promotieklasse nauwelijks een betere knecht wensen. C8 bleef ongeslagen in de eerste klasse met het hoogste aantal bordpunten en een tpr die 100 punten boven de teamrating lag. Helaas haalde concurrent Probleem 1 een matchpunt meer zodat het kampioenschap aan de onzen voorbij ging. Wel promoveren zij als beste tweede

zodat we komend jaar 3 teams in de promotieklasse hebben. C9 verloor de eerste wedstrijd van het seizoen en won vervolgens alles. Goed voor de hoogste tpr en het hoogste aantal bordpunten in hun klasse en ook goed voor promotie naar de eerste klasse. Maar net als C8 ging ook het kampioenschap aan hun neus voorbij: ze eindigden als beste tweede, met een matchpunt achterstand op Raadsheer 2.

KNSB

In de KNSB competitie kwam C1 (Nils de Rijk) net een overwinning tekort om de alomverwachte degradatie af te wenden. C2 (Abe Willemsma) begon met 1 uit 5 en eindigde vervolgens toch nog in de middenmoot door 3 overwinningen op rij en een afsluitend gelijkspel tegen de kampioen. Het sterke C3

(Paul Schipper) raakte verzeild in een spannend gevecht met PION 1, de andere elo-topper in hun klasse. Uiteindelijk bracht een half bordpuntje voorsprong C3 het kampioenschap. Gefeliciteerd heren! Het C4 van captain Rob Boddicker draaide ook een uitstekend seizoen. Jammer dat de heren het tegen de ratingtoppers in de klasse net moesten afleggen zodat ze uiteindelijk eindigden op een eervolle 3^e plek. C5 (Geert Veldhuis) streed net als vorig jaar tegen het degradatiespook. De laatste wedstrijd tegen concurrent Utrecht was beslissend. Het versterkt opgekomen Utrecht werd op 4-4 gehouden en daarmee was de degradatie afgewend. Proficiat!

■ KNSB-Beker & SGA-Cup

In de KNSB-Bekercompetitie werd een oude traditie in ere hersteld. Werden er in afgelopen jaren nog wel eens resul-

taten geboekt die je met enige welwillendheid als 'redelijk' zou kunnen omschrijven, dit jaar lagen we er weer gewoon direct uit tegen het sterke Utrecht. In de SGA beker strandde Caissa na een goede campagne in de halve finale waar we tegen VAS 2-2 scoorden aan de verkeerde borden.

■ SGA Rapid Competitie

Na het grote succes van vorig jaar toen we 3 van de 4 klassen wonnen was het ditmaal allemaal wat minder. In de 3^e klasse liepen de teamrating verschillen tot 300+ punten en de onzen (C8) zaten aan de onderkant van die ratingkloof zodat een topklassering er nooit in zat. In de 2^e klasse grepen C7 en C6 ook naast een finaleplek en in de 1^e klasse werd onze troef C4 uitgeschakeld door de broeders van C5. Opmerkelijk was dat die beide Caissa teams pas in een van de laatste ronden tegen

elkaar speelden. Bij de SGA weet men kennelijk inmiddels ook dat de concurrentie tussen Caissa teams onderling vaak groter is dan die jegens buitenstaanders. De eer werd gerekend door de mannen van C1 en C2 die in de hoofdklasse wel de finale wisten te halen. C1 (Van der Sterren, Ree, Wiersma, Bezemer) pakte vervolgens de hoofdprijs. Klasse!

■ Petersma-Trofee

Tenslotte de individuele resultaten. De hoge scores dit jaar komen vooral uit C8 en C9. Jouke van Veelen uit C8 was op dreef met een score van 4,5 uit 5. Maar de regels zijn onverbiddelijk en een minimum van 6 gespeelde wedstrijden is vereist. Winnaars zijn dit jaar zijn daarom Herre Trujillo (C8) en Tommy Koens (C9) beiden met de topscore van 8 uit 9 en een bijbehorende giga tpr. Gefeliciteerd heren!

De extern wedstrijdleader speelt condichess tijdens de Jubileumdag.

Rivaliteit

door Tigran Spaan, Bert Westera en Eric Coppoolse

Het verzoek

Eric Coppoolse, 8 maart 2011
Dag heren, voor het septembernummer van CaissaNieuws zouden we graag voor de rubriek 'het team intiem' de rivaliteit tussen het 6^e en het 7^e willen belichten.

Tigran Spaan, 8 maart 2011
Sterk plan. Ik kan je aanraden om hierbij mijn aanwijzingen en teksten te volgen, en niet die van de grijzende Groninger van het 7^e.

Bert Westera, 8 maart 2011
Een interessant plan, dat licht laat schijnen over een al lang bestaande traditie in de Promotieklasse, die al is ingezet bij de fusie van US met Watergraafsmeer. Direct in het eerste seizoen 1993/1994 won toen het Vierde, bestaande uit oud-US-leden, van het voor de titel favoriete Derde, samengesteld uit ex-Watergraafsmeeders. Maar helaas kan ik niet in-

stemmen met dit plan. Ik bevind mij namelijk, en met mij mijn teamspelers, in een afhankelijke situatie van de teamleider van het Zesde. Dit vanwege de bekercompetitie, waarover hij de scepter zwaait. Dat ik het als geboren Amsterdammer moet verdragen te worden uitgemaakt voor Groninger, alleen maar omdat ik daar toevallig een paar jaar heb gestudeerd, dat is de voorbode van nog veel meer oneigenlijks waarvoor ik liever bedank!

Tigran Spaan, 8 maart 2011
Ik raad u aan om uw medewerking aan het initiatief van confrère Coppoolse in positieve zin te heroverwegen, opdat uw kandidaatstelling voor het Bekerteam nog enige kans make.

Bert Westera, 9 maart 2011
Uiteraard ben ik van harte bereid uitvoering te geven aan het plan-Coppoolse, zolang

Het team intiem

Het zesde en het zevende bevinden zich gebroederlijk in de promotieklasse van SGA. Hoewel... gebroederlijk? De rivaliteit is groot. Cas wees op een mailwisseling op het scherpst van de snede tussen de teamcaptains van het zesde, Tigran Spaan, en het zevende, Bert Westera. Daarin wordt zo'n beetje iedereen beledigd, maar dat kunt u ook zien als een compliment; zoals men als schaker in Nederland er pas toedeed als men door Donner was beledigd.

Tigran Spaan

Bert Westera

daaraan maar condities zijn verbonden die mij dit mogelijk maken.

Het past u overigens beter enige bescheidenheid te betrachten. De uit loyaliteit en plichtsbef door het Zevende geschonken punten - begrippen waarvan het Zesde overigens minder doordrongen lijkt - zijn weliswaar vruchteloos gebleven, maar dit is veeleer een verwijt aan uw eigen adres dan aan het onze.

Tigran Spaan, 9 maart 2011

Ik wijs je op de vele jaren dat ik nu al, geheel vrijwillig en zuiver in het Clubbelang, op Onderbondsniveau acteer, enkel en alleen om de onvermijdelijke degradatie van minderwaardige teams uit de 3^e klasse KNSB op te vangen.

■ **Strijd voor promotie**

Bert Westera, 16 maart 2011

U zult wellicht hebben gezien dat de klassemmentsleider met 2-6 is afgedroogd door het sympathieke Laurierboom. Vrijdag a.s. zal daarom een overwinning het Zesde in bordpunten langsij Tal/DCG

1 brengen. Dan resteert er nog één enkel matchpuntje verschil.

Tigran Spaan, 23 maart 2011

Wij hebben een zevendebord-speler nodig voor onze thuiswedstrijd de 29e maart tegen het eenzame Isolani! Kunt u zo'n speler (bijvoorbeeld een licht incompetente) leveren?

Bert Westera, 23 maart 2011

Een speler uit eigen team kan ik u eigenlijk niet aanraden. De deugdelijken spelen niet veel, en de veelspelers zijn veelal ondeugdelijk. Ik moet voorts toegeven dat nog belangrijker is dat ik liever ook geen vrijwilliger aanwijs voor deze impopulaire taak.

Tigran Spaan, 1 april 2011

Je zult hebben gezien dat het Zesde opnieuw keihard heeft toegeslagen middels een overtuigende 5-3 tegen het gevreesde Isolani. Het is nu duidelijk dat de Promotie eenvoudig kan worden binnengehengeld door het Zevende. Het enige dat doorvoor hoeft te gebeuren is de bibberende oude kereltjes van Tal een laatste nekslag geven. Zelfs een gelijkspelletje is al afdoende.

Bert Westera, 1 april 2011

Uw Zalige Zesde is dit seizoen helaas afhankelijk van een Zwervend Zevende. Met tweemaal drie deserteurs op rij wacht ik thans nog met het oproepen van invallers tot ook eventuele andere deloyalen zich afmelden. Maar heb geen vrees: de invallers zullen zeker niet minder bekwaam zijn het bangelijke oudemannetjes-schaak van Tal met incorrecte aanvalsplannen aan te pakken!

Tigran Spaan, 12 april 2011

Ach en Wee! Ons Geliefde

Zesde heeft de hooggespannen verwachtingen niet waargemaakt! Door onsportief regels naar zich toe te leggen wist de naar eigen zeggen Bevoegd Wedstrijdleader T. Weijers onze Sympathieke Marc Ordodi uit zijn evenwicht te brengen, hetgeen Weijers een onverdiend halfje opleverde en Laurierboom een al even onverdiende overwinning. Daardoor is het zelfs niet meer zinvol de omkooppraktijken van de Wijze Eiken van Tal 1 aan te kaarten. Zij "wonnen" met 7,5 - 0,5 van Wachter.

Bert Westera, 12 april 2011

Inderdaad doet de uitslag van De Wachter-Tal denken aan een beruchte wedstrijd Spanje-Malta uit een ver voetbalverleden.

Tigran Spaan, 12 april 2011

Het Niet-zo-talentvolle Vijfde zal ongetwijfeld afdalen, niet-tegenstaande mijn eerdere mededelingen hierover, en het Achtenswaardige Achtste zal opstijgen. Dat maakt dan 4 teams in de promotieklasse. Ik stel voor dat wij een bod doen op Laurier, die verlepte bierzuipers kun je krijgen voor een kratje Oranjeboom lijkt me. Dat brengt de zaak in evenwicht, 5 van Caissa en 5 andere teams.

■ **De spelers van het Zesde**

Als toegift geeft Tigran nog een korte beschrijving van zijn team. In zijn woorden: één en al topspelers, die geen van allen te vervangen zijn door de pragmatische prutsers van het zevende!

Tigran Spaan. Incompetent teamleider. Komt nooit op de interne maar zet zichzelf desalniettemin opvallend vaak op

bord 1. Is daar onbetrouwbaar, wint wel vaak maar verliest ook van prutsers.

Nirav Christophe. Haalde de afgelopen twee seizoenen een gevoels-score van -5. Uit de cijfers blijkt iets anders (6 uit 8). Waarschijnlijk wordt er teveel van hem verwacht, een soort Ajax-syndroom. Als hij niet wint met een joyeus dame-offer EN een winnende wandelkoning in dezelfde partij, stelt hij teleur.

Jack Blanchard. Er gaat een hardnekkig gerucht dat zijn broer een beroemd bokser is. Zo schaakt hij ook. IJzersterke basis en als de tegenstander de verdediging laat zaken volgt een linkse directe. Scoort altijd, en verliest nooit. Ideale teamspeler.

Aldo van de Woestijne. Fijne teamspeler, straalt rust en overtuiging uit. Speelde fraaie partijen, maar maakt het niet altijd af. Lijkt nu (weer) met schaken te stoppen, "zoals iedere vijf jaar". Wij kunnen dat

navoelen, hebben we dat gevoel niet allemaal wel eens? Als ie na die 5 jaar maar terugkomt! Daar houden we hem aan.

Jos van Ommeren. Ook al oud-US (net als de perfide captain van het 7^e en onze eigen aanvoerder). Timmerde de ene na de andere tegenstander van het bord dit jaar. Speelt hij te laag? Ernstig soeverein, hij won zelfs een partij toen hij niet kwam opdagen!

Marc Ordodi. De meest klas-sieke oud-US-er. Oud-strijder die nog doorvecht als alles al verloren is. Was dit jaar het stralend en onschuldig middelpunt van twee heftige spelregel-incidenten. Heeft een vriendelijke uitstraling maar kan na elke wedstrijd de bloedvlekken uit zijn kleren wassen. Van de tegenstander of van hemzelf.

Ferdinand Ruhwandl. Eeuwige optimist. Neemt van niemand iets aan, en dat kan voordelen hebben, want hij neemt ook niets aan van zijn

tegenstander. Scoorde niet heel geweldig maar trok ten strijde als teamspeler. Kwam zelfs aanmoedigen toen hij reserve stond.

Ridens Bolhuis. Heeft als grootste merkwaardigheid dat hij geen email heeft. Dat is lastig voor de teamcaptain, die geen telefoon lijkt te hebben(?) Is er altijd. Vlamde vorig seizoen als een jonge god, belandde dit seizoen in het vagevuur. Zijn humeur leed daar niet onder. Afwachten wat volgend jaar brengt.

Wilbert de Kruiff. De man met de niet te spellen achternaam (ik heb het nu ook weer drie keer moeten checken). Meest stabiele teamlid, in meerdere opzichten. Daarom ook weinig over te melden. Wel fijn dat juist hij als meest stabiele van het stel de promotie vergaf (tegen Luberti). Alleen al daarom zijn wij hem dankbaar. Mag blijven, liefst als nieuwe teamcaptain!

Wordt ongetwijfeld vervolgd!

Caissa op Koninginnedag

van de redactie

Angelo Spiler, Wim Suyderhoud, Eric Coppoolse en Tim (de hond van Angelo) hebben op Koninginnedag geschaakt voor het goede doel, en voor Caissa. Het opgehaalde geld ging naar Roparun - hardlopen voor kankerbestrijding. Het was een prachtige dag aan de Apollolaan (vlakbij het Hilton). Volgend jaar doen we het weer. Het is echt een aanrader, dus kom dan gewoon even langs of doe mee!

Meesterklasse

door Nils de Rijk

“Een beetje een meesterklasseteam heeft natuurlijk een non-playing captain. Arno, vorig seizoen playing cap, moet zich natuurlijk niet bezig houden met randzaken buiten zijn eigen partij. Vandaar mijn sollicitatie voor het captainschap.” Nils de Rijk, de non-playing cap van het eerste, blikt terug op een bewogen eerste seizoen van Caissa in de meesterklasse.

Na de geweldige prestatie van het eerste vorig seizoen mocht ons vlaggenschip aantreden in de meesterklasse. We werden vooraf door iedereen de gedoodverfde degradatiekandidaat genoemd, en dat was ook wel zo. En dit ondanks de versterking van het eerste met niemand minder dan Paul van der Sterren.

De charmes van onze club

Caissa 1 had dit seizoen 11 spelers. Reden hiervoor is dat Piet van der Weide zich fideel opgaf als ultieme reserve voor

het team (plaatste zich via de interne competitie) omdat hij zich kan voorstellen dat anderen liever dan hij in de meesterklasse willen spelen. Piet heeft het allemaal al meegemaakt. Dat maakte het voor de plaatscommissie iets makkelijker maar toch kan niet iedereen die C1 vorig jaar kampioen heeft gemaakt in de meesterklasse uitkomen. Dit door de nieuwe aanwas (Paul!) en plaatsingen door prestaties in de interne bijvoorbeeld. Tegelijk is dat dan ook weer een van de charmes van onze club. Nu dat we in de meesterklasse spelen valt op dat “de schaak-

wereld” ook meekijkt wat de plaatsing betreft. Ik heb drie medecaptains gesproken die hun verbazing uitspraken over het feit dat Caissa niet het op papier sterkste team ingeschreven heeft in de meesterklasse.

Handhaven!

We starten de competitie dus als degradatiekandidaat nummer 1. We zouden IM's en elopunten missen was in schaakmedia te lezen. In onze verdere bespiegelingen over het seizoen was het ook een

‘Tegelijk is dat dan ook weer een van de charmes van onze club’

vraag wat de impact zou zijn van de overlap van enkele rondes Bundesliga met de KNSB competitie. Een aantal

teams hebben spelers die ook in de Bundesliga spelen en daar is meer te halen voor profs. Daar hebben wij als amateurs/ liefhebbers dan weer geen last van. Wie weet kunnen we daar van profiteren!? Hoe dan ook, de doelstelling voor het seizoen was - wellicht tegen beter weten in - toch: handhaven!

■ Ronde 1: HSG

We vallen direct met de neus in de boter want we mogen tegen het sterrenteam van HSG. Het wordt een 8,5-1,5 nederlaag. Met een harde terugkeer aan het front voor Paul die in een remisestelling tegen Erwin l'Ami op zet 20 een blunder maakt en zijn comebackpartij verliest. Verder mooie remises van Michael tegen GM Friso Nijboer en Alje tegen (nu GM) Robin van Kampen. Het spektakelstuk was van Hans tegen Anish Giri. Na "ergens" gewonnen te hebben gestaan werd het remise.

■ Ronde 2: ESGOO

Het seizoen begint voor ons nu pas echt want HSG is een klasse apart. Ook de eerste thuiswedstrijd en de primeur dat Caissa (met 5 teams!) de KNSB competitie in Huize Lydia speelt. ESGOO, op voorhand mededegradatiekandidaat genoemd, komt uit Enschede, ze hebben spelers die ook uitkomen in de Bundesliga en verdomd de 2^e ronde KNSB valt gelijk met Bundesligawedstrijden. ESGOO komt dan ook enigszins verzwakt naar Amsterdam. We winnen met 5,5-4,5 en de eerste matchpunten zijn binnen! Mooie overwinningen van Ivo, Arno en Alje. Matchwinnaar is Gertjan.

■ Ronde 3: Voerendaal

Op de site van Caissa heeft men het hilarische verslag van het uitje van C1 in Voerendaal kunnen lezen. Het wordt een krappe 5,5-4,5 nederlaag. Met het eerste punt voor Caissa van Paul en ook een punt van supersub Juan.

■ Ronde 4: Homburg

Het sterke Homburg komt goed weg met 5-5. Mooie overwinningen van Ivo, Michael, Robert en Alje. Drama's aan de borden van Albert en Rob. Zie hoe zwart (Albert) in één zet kan toeslaan (en dat niet doet en verliest) tegen IM Roeland Pruijssers in diagram 1 na **18.Lxe6??**

Diagram 1

Het drama vervolgt zich aan het bord van Rob bij een stand van 5-4 voor ons. Schitterend verslag hiervan is op de website te lezen. Rob kan wegens drie keer dezelfde stelling op het bord met dezelfde speler aan zet remise claimen, mist dat en verliest. Vooraf hadden we voor een gelijkspel getekend maar er zat dus meer in.

■ Ronde 5: Groningen

Bijna halverwege de competitie en boven de degradatiestreep. Groningen is concurrent in strijd om degradatie. Vandaar dat ze op hun allersterkst opkomen met een ge-

middelde elo van 2381. De voorgaande ronde gaven ze punten cadeau door op te komen met om nabij de 2050 en 2150. Tegen ons o.a. Tivakov opgetrommeld die een grootmeesterlijke remise met Paul overeenkwam. Het was verder de gehele wedstrijd spannend, een stunt hing in de lucht, maar het werd uiteindelijk 6,5-3,5. Partij van de dag was de dramatische partij van Rob die bijna opgaf in gewonnen stelling tegen GM Sipke Ernst (en in plaats daarvan een blunder aflevert om dan op te geven). Na deze ronde staan we aan de verkeerde kant van de degradatiestreep.

■ Ronde 6: HMC Calder

Vol verwachting gaan we deze ronde in. We zijn immers nog ongeslagen thuis! Een harde 2-8 nederlaag volgde. Een nachtmerrie voor Paul. En drama's aan meerdere borden. Mooie partij van Arno (remise tegen Burg en "ergens" gewonnen gestaan).

■ Ronde 7: Rotterdam

Er moet inmiddels gewonnen worden om uitzicht op handhaving in de meesterklasse te houden. Er volgt een harde 7,5-2,5 nederlaag in Rotterdam. De spirit is verdwenen getuige het met galgenhumor geschreven verslag op de site getiteld "Meesterklasse-test: Hoe zou u het doen in de Meesterklasse? Handhaaft u zich op dit hoge niveau? Of degradeert u gezellig met ons mee?"

■ Ronde 8: BSG

De laatste thuiswedstrijd en de laatste kans op handhaving: er moet gewonnen worden. Het wordt 5-5. Er zat meer in

zoals onderstaande partij van Alje illustreert. Er resten hierdoor slechts theoretische kansen op behoud. De prima teamprestatie met een net halfje van Albert en overwinningen van Rob, Gertjan en Ivo smaakt daardoor toch wat minder.

Alje Hovenga - Raoul van Ketel *Caissa-LSG, 9 april 2011; commentaar Alje.*

De voorlaatste wedstrijd van ons avontuur in de meesterklasse. Om nog een hele kleine kans te behouden op lijfsbehoud moest er in ieder geval gewonnen worden van LSG uit Leiden. **1.d4 e6 2.c4 Pf6 3.Pc3 Lb4 4.Pf3 b6 5.Lg5** De afgelopen tig partijen heb ik hier altijd Db3 gespeeld. Omdat ik altijd bang ben om in de openingsvoorbereiding van de tegenstander te komen had ik kort naar deze variant gekeken. **5...Lb7 6.Pd2** Het idee van deze vroege paardzet is om snel f3 en e4 te kunnen spelen. **6...h6 7.Lh4 c5 8.a3 Lxc3 9.bxc3 De7 10.e3 d6 11.f3 Pbd7 12.Ld3 e5 13.d5 13.O-O?** Het blijft altijd op-letten, rocheren gaat nog niet wegens: **13...exd4!** en terugslaan gaat niet omdat de Loper op d3 ongedekt staat na **De3+ 13...g5 14.Lf2 h5 15.Dc2 Tg8 16.O-O-O** Om kort te gaan te rocheren met de zwarte pionnen op g5 en

h5 vond ik wat eng. Rybka vindt echter de korte rochade beduidend beter dan de lange. **16...O-O-O 17.a4** Wat het nut van deze zet is kun je je afvragen. In deze partij had ik er geen last van, maar vaak wordt zo'n pion in het eindspel erg zwak. **17...a5**

18.Tde1 Kc7 19.Kb2 Tb8 20.Lf5 Pf8 21.e4 La6 22.g3 Lc8 23.Lxc8 Txc8 24.Pf1

Op weg naar f5 via e3.

24...Dd7 25.Pe3 Pg6 In de komende fase wordt er vrij planloos gespeeld. **26.Nf5 Ne7 27.Pe3 Tcf8 28.Ka3 Pg6 29.Tb1 Tb8 30.Thd1 Tge8 31.Tb5 Tb7 32.Tdb1 Teb8** De verdubbeling van de torens heeft weinig zin gehad. Zwart dekt gewoon alles.

33.Pf5 Pe7 34.Dd2! Eindelijk gebeurt er iets. Zwart kan niet zoveel en wit heeft toch vorderingen gemaakt de afgelopen zetten. **34...g4 35.Dg5 Peg8 36.De3?** **36.Dh4!** Hier miste wit een kans op groot voordeel. **36...gxf3 37.Tf1 Pg4 38.h3 P4f6 39.Le3 +/-** En wit gaat torens verdubbelen op de c-lijn. Zwart kan alleen lijdzaam afwachten wat er gaat gebeuren. **36...Pe7 37.Ph6 Peg8 38.Pf5 Pe7 39.Ph4 Pg6** Wederom zijn er weer een aantal planloze zetten gespeeld. Ditmaal was de reden de wederzijdse tijdnood. Ergens had mijn tegenstander nog remise aangeboden, wat

ik uiteraard geweigerd heb. Inmiddels was ook duidelijk geworden dat ik moest winnen om LSG te verslaan. Voor de laatste zet had ik nog 1 minuut. **40.f4?!** Gooit de knuppel in het hoenderhok, maar objectief beter is **40.Qg5 40...Pxh4 41.fxe5 Pg2 42.exd6+ Dxd6 43.e5** Zie diagram 2.

Diagram 2

43...Pxe3 43...Qxd5! Hier had zwart het riskante spel van wit kunnen afstraffen, hoewel dit natuurlijk een niet zo eenvoudig te vinden zet is. **44.cxd5 Nxe3 45.d6+ Kc6** met licht voordeel voor zwart. **44.exd6+ Kd7!** Uiteraard, slaan is niet verplicht. **44...Kxd6?** Toen ik op zet 41 inging op fxe5 had ik alleen rekening gehouden met deze zet, waarna wit erg goed komt te staan. **45.Bxe3 Nd7 46.Bf4+ Ne5** met groot voordeel. **45.Lxe3 Pe4 46.T5b2 Pxd6 47.Kb3 Te8 48.Lf4 Te4**

49.Lxd6 Kxd6 50.Tf1 b5?
Zie diagram 3.

Diagram 3

Het eindspel is al erg goed voor wit, met deze misplaatste actieve zet wordt het alleen maar erger. **51.cxb5?** 51.axb5! a4+ 52.Kc2 met groot voordeel. Ik had gemist dat zwart niet op c4 kan slaan met de toren, wegens Kd3. **51...c4+ 52.Ka3 Kxd5 53.Td2+ Ke6 54.Tdf2 Te3 55.Tf6+ Ke5 56.T6f5+ Ke4 57.T1f4+ Kd3 58.Tc5** Inmiddels was de laatste tijdnood alweer aanbroken. Wit heeft de afgelopen zetten erg slordig gespeeld en het voordeel is volledig verdampt. **58...Te2 59.Tfxc4 Kc2 60.Tc7 Te1 61.Ka2** En hier besepte ik pas dat ik niet meer aan het eeuwige schaak kon ontkomen. **61...Tb1 62.Txb7 Tb2+ 63.Ka1 Tb1+** En remise gegeven. Hierdoor werd de einduitslag 5-5. De kansen om ons te handhaven waren hiermee verkeken.

Ronde 9: Utrecht

We hebben niets meer te verliezen. En we winnen zowaar met 5,5-4,5. Een fantastische prestatie! Met mooie overwinningen op IM's van Michael, Gertjan en Arno (onverdiend naar eigen zeggen). Ook een hele snelle remise van Rob zodat hij Ajax kampioen kon zien worden. Het werd toch een latertje want Alje wist GM van Kampen op remise te houden en dat kostte tijd.

Pluimen

Mijn conclusie is dat we terecht gedegradeerd zijn maar zeker niet kansloos waren. We hebben optimaal geprofiteerd van de overlap KNSB/Bundesliga. Helaas de pech dat we door Groningen terecht werden gezien als "de tegenstander waar van moest worden gewonnen" en een groot deel

van het beschikbare budget tegen ons is ingezet (tenminste dat gok ik). Cruciaal was de overwinning die we hebben laten liggen tegen Homburg in ronde 4. Maar we hadden alles nog in eigen hand tot dus die allerlaatste beslissende partij in ronde 8. De prestaties van Alje en Arno in de meesterklasse verdienen een vermelding met resp. 5 uit 8 (ongeslagen) en een TPR van 2430 om 4 uit 9 met een TPR van 2411. Verder pluimen aan alle spelers. We zijn het seizoen doorgekomen met slechts 3x een invaller. We hebben veel support gehad van publiek, zelfs in (verre) uitwedstrijden. En Caissa is nu ook als topclub naast de breedteclub die we al zijn op de kaart gezet. En: we komen terug!

Spachess en Sitges

door Nils de Rijk

Deze zomer stonden er twee zomertoernooien op het programma. Ten eerste natuurlijk Spachess, eindelijk weer een zomertoernooi in Amsterdam, en eentje in Spanje want de schaakvakantie met mooi weer vorig jaar is prima bevallen! Op de dag van de start van Spachess realiseer ik me dat van de komende 22 dagen er 18 geschaakt gaat worden.

Spachess

Eerst dus Spachess. Veel schakers, mooie locatie, goede organisatie, lekker dicht bij huis. Leuk ook dat er veel Caissianen meedoen en komen kijken. Dat kan gezellig zijn. In de praktijk echter was ik dagelijks vrij snel na mijn partijen weg vol walging van weer een zielige partij. Resultaat in de B-groep: een score van -6 zonder een overwinning. Kanzen? Die kwamen er wel degelijk maar deze grijpen, dat is

een andere verhaal. In ronde 1 meteen het mooiste voorbeeld:

Cheung (1960) – De Rijk (1822) *Spachess* ronde 1; stelling na **37.Pc4?**, zie diagram 1.

Vind de drie wegen naar gedwongen winst. Ik zie de beste zet achter het bord maar besluit 'eerst even' op b4 te ruilen. Weg gewonnen stelling. Vervolgens geef ik de gelijke stelling gelijk weg. Jan Cheung wint later ongedeeld de B-

Diagram 1

groep, wie kent hem inmiddels niet. Hoe anders had dat dus kunnen zijn. En dat geldt ook voor mijn Spa toernooi. Nog een mooi voorbeeld:

De Rijk (1822) – Veerman (1760) *Spachess*, ronde 4; stelling na **37...Tb1+**, zie diagram 2. Met de zwarte torens van de 8e rij is het punt binnen wist

Diagram 2

ik. Zwart kan de dubbele dreiging e8d8 en Ta1 niet meer voorkomen zonder veel materiaal te geven. Dit schaakje verandert daar niets aan. Want slaan is niet verplicht! Toch speel ik à tempo 38.Txb1 want... ja waarom eigenlijk? Het moge duidelijk zijn dat het helemaal uit is na 38.Kf2 of Kg2. **Na 38.Txb1** sta ik nog steeds wat beter maar kan er niets meer van bakken, dus remise.

Het toernooi vervolg ik geheel in stijl met een paar gemiste kansen, een serie nullen en nog ergens een halfje. Dankzij Paul van Sonderen "Joh je gaat je toch niet druk maken om het verliezen van een paar schaakpotjes" (of iets van die strekking) kan ik nog wat lachen want hij heeft gelijk, toch? Maar echt gezellig is het voor mij niet geworden in de Oerknal.

■ Sitges

Snel vergeten dat Spachess. Koffers pakken en op naar het mooie weer in Sitges aan de Costa Dorada! Zo'n 30 km ten zuiden van Barcelona. Voor wie de streek kent: als het in Barcelona bewolkt is heb je 90% kans dat in Sitges toch de zon schijnt. Dat komt door de heuvels/ bergjes van El Garraf die de wolken tegenhouden. Sitges is best een aar-

dig dorpje aan zee. Het is er redelijk kleinschalig en intiem. Geen massatoerisme met megacomplexen en dergelijke. Er is natuurlijk wel toerisme in de zomer. Veel Spanjaarden, Fransen en wat ook opvalt is dat Sitges een plek is die veel homo's aandoen. Dat blijkt zo te zijn sinds de jaren 90. Er is een strand langs de boulevard van zo'n 3 km van dat lekkere fijne zand. Daar kun je ('s ochtends vroeg) ook lekker over joggen. En die Catalaanse keuken is ook prima en betaalbaar. Met de trein zit je binnen 40 minuten in het centrum van Barcelona, dat is ook aantrekkelijk. En oh ja: er wordt dus ook geschaakt in de zomer.

De speelhal is de benedenzaal van de Casino Prado. Een mooi oud statig gebouw waar door locals gerecreëerd wordt, een kaartje gelegd en muziekoptredens zijn. Niet helemaal wat ik associeer met het casino in de zin van een gokpaleis maar dat is alleen maar okee zo wat mij betreft.

■ Internationaal gezelschap

Zonder al te veel illusies ben ik het toernooi ingegaan. Op (FIDE)rating kom ik nl. in de A groep en de spelers daar hebben gemiddeld een rating van om en nabij de 2200. Maar met het resultaat mag ik niet klagen. Zonder goed te spelen heb ik met 3 uit 9 toch een TPR van 2061 weten te halen. Ook leuk is dat ik tegen een internationaal gezelschap heb mogen spelen: een Peruaanse IM van 17, een Duitser, een jonge Indische FM en een Noors talent (ook jong dus). De rest waren Spanjaarden waaronder nog een IM. Hoe ik mijn punten heb gepakt is niet zo interes-

sant. Voor dit stukje nog wel gemiste kansen. Alhoewel, ronde 1 gemiste kansen? Zie hoe scherp we er in een Pirc tijdens ronde 1 ingaan en dat ik na, ahum, 12 zetten kan opgeven:

IM Cruz (2409) – De Rijk (2047) Sitges ronde 1; stelling na **10.gxf7+**, zie diagram 3.

Diagram 3

Ik wist dat er hier voor zwart niets aan het handje is en dacht deze stelling te kennen uit het boek the Pirc voor zwart en wit van James Vigus. Maar dan moet je wel Txf7 spelen en niet Kh8. Na **10...Kh8 11.Pg5 h6 12.Dd3** kon ik opgeven.

Na deze toch wel weer valse start speelde ik remise tegen de Duitser Kaiding (2176) en won ik van Luque Castells (2067) in ronde 3. Na twee nederlagen en weer een overwinning stuitte ik op het Noorse talent Arvola. Die Noren waren met een groepje schakers gekomen en kwam ik overdag regelmatig op het strand tegen. Nu dus tegen elkaar en ik kwam zo goed als gewonnen te staan.

De Rijk (2047) – Arvola (2207) Sitges, ronde 7; stelling na **23.Ped7!**, zie diagram 4.

De stelling is ingewikkeld maar de kwaliteit is in ieder

Diagram 4

geval binnen. Ik hoopte hier op **23...Dc4** waarop ik met **Df3** naar de h-lijn wilde gaan om mat te zetten. Maar zwart speelt de beste zet **23...Dd6**. Na dameruïl op d6 dacht ik een matvariant te zien dus ging ik niet voor de kwal. Ziet u hem ook (niet)? Er volgde dus **23....Dd6 24.Dxd6 Pxd6 25.Tad1 h6 26.Txd6**

hgx5 27.Pxf8 (hier dacht ik dat het nog steeds mat ging...) **Txd6 28. Pxxg6 fxxg6 29.Te8+** (en toch geen epaulettenmat, want de loper kan er gewoon tussen) **Lf8**. Na **30.Txf8 Kg7 31.Pe8+ Kxf8 32.Pxd6 Pxa2** kwam ik nog wel in een gelijk eindspel maar na **33.Le4??** (veld voor paard) **Ke7** konden de stukken snel de doos in. Met een snel halfje in ronde 9 sloot ik het toernooi af.

■ Wie gaat er mee?

Een van de spelers in de A-groep bleek een ver familielid van me te zijn dus dat was ook grappig en we hebben nog het eea uitgewisseld. Een leuk toernooi en aanrader dus. Volgend jaar zeker weer een toernooi uit het Catalaanse circuit. Wie gaat er mee?

Het toernooi is onderdeel van het Catalaanse circuit. Dat circuit bestaat uit diverse schaaktoernooien van mei t/m augustus door Catalonië. Met dit jaar 14 zwitserse toernooien van 9 rondes. Telkens een partij per dag met speeltijdsduur 1u30 minuten voor de hele partij en 30 seconden per zet erbij. Er zijn ook rapidtoernooien. Zie <http://www.escacs.cat/circuit/calendari.htm> voor meer info, een aanrader.

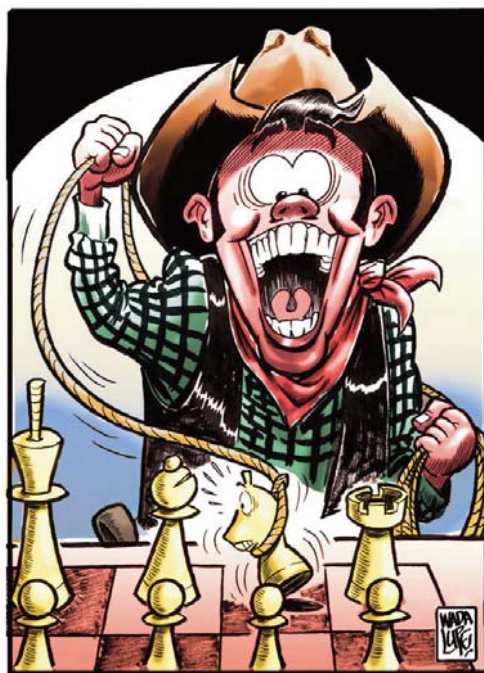
Niels en zijn verre familielid

Cartoon

Chess Rodeo!

van de redactie

De cartoon hiernaast is van een bekende tekenaar. Maar het liefst zien we een tekening van jou! Het hoeft niet mooi te zijn. Of grappig. Probeer maar eens wat! Geef je tekening aan je schaaktrainer, of aan Jan. Maar zeg er wel bij dat het voor Caissa-Nieuws is!

HSG Open

Een toernooi in stijl

Door Angelo Spiler, Helmer Wieringa, Tommy Koens & Geert Veldhuis

Van 24 tot en met 26 juni vond het jaarlijkse HSG Open plaats. Ditmaal een 6-rondig toernooi met twee partijen per dag of een vierkamp voor de schakers met meer behoefte aan rust. Locatie was wederom hotel Lapershoek te Hilversum, een 4-sterrenhotel met een prachtig terras, mooie luifels, schone kamers en mooie dinerzaal, maar ook met onervaren serveersters, ongere kipsaté en een twijfelachtige menukaart met de tekst "onbeperkt kreeft eten voor 50 euro".

De toernooiorganisatie was goed geregeld met naam-bordjes (+ ELO-scores) en 8 live-partijen in een overigens keurig nette speelzaal. Weinig op af te dingen. Caissanen waren in alle groepen vertegenwoordigd, waarvan vier in de A-groep. Hier een selectie van hun partijen en ervaringen.

door Helmer Wieringa

■ Koffiehuis-schaak-geluidjes en radio-antennes

Afek - Wieringa

HSG Open 2011 Amsterdam, 28.06.2011

1.c4 c6 2.e4 d5 3.exd5 cxd5 4.d4 Pf6 5.Pc3 e6 6.Pf3 Le7 7.cxd5 Pxd5 8.Ld3 Pc6 9.0-0 a6?! Afek: he wants to play b5... haha. Toch is de zet wel gespeeld door spelers boven 2300. Maar gewoon 0-0 is inderdaad beter. Rob Witt die de partij live volgde via internet wees me erop dat ik deze zet - zonder succes - ook eens

23 jaar geleden tegen Reindermann had gespeeld. 10.Te1 0-0 11.Lc2 Pcb4 12.Lb1 Pf6 13.Pe5 Te8? het begin van de problemen, f7 wordt structureel zwak. 14.Lg5 g6? 15.Df3 Pbd5 16.Lc2 Kg7 17.Lb3 Pxc3 18.bxc3 Tf8 19.Tad1 Pg8 20.Lf4 Ld6 21.d5 Dc7 22.De3? Beter is 22.Dg3 Td8 23.dxe6 Lxe6 24.Pxg6 hxg6 en het is uit met 25.Lxd6. 22...f6 23.Pxg6 Dit moet wel want 23.Pd3 faalt op 23...e5. 23...hxg6 24.Lxd6 Dxd6 25.dxe6 De7 26.Db6 Stuk meer maar nog geen gezelligheid door wat afleidende akties. 26...f5 27.Td4 Pf6 28.Ted1 a5 29.Lc4 g5 30.h4? Wit hoopt op het openen van

de tweede front, maar vergooit nu defintief het voordeel.

Hoewel het niet volledig duidelijk is ... 30.Td8 Txd8

31.Dxd8 Dxd8 32.Txd8 Lxe6

33.Txa8 Lxc4 34.Txa5 Kg6

Dit eindspel is mogelijk nog

te houden voor zwart. 30...g4

31.f3 gxf3 32.gxf3 Kh6?

33.Kf1? 33.Dd6 Dxd6

34.Txd6 Kg7 35.e7 Te8 met

betere stelling voor wit.

33...Tg8 34.Td8?? Zie dia-

gram 1. Wit heeft het nu wel

heel mooi neergezet om de

zwakke broeder op c8 een

heldenrol te laten spelen.

Diagram 1

34...Lxe6-+ Leuk om zo'n bevrijdende zet met een energiek koffiehuis-schaak-geluidje te begeleiden... 35.De3+ Kh5 36.Lxe6 Taxd8 37.Txd8 Dxd8 38.Lf7+ Kxh4 39.Kf2 Ph5 40.Lxg8 Dxg8 41.De7+ Kh3 42.Dxb7 Dxa2+ en zwart won. 0-1

(Commentaar Angelo: Ik heb het laatste half uur van deze partij mogen meemaken en met veel plezier! Helmer 'vergeet' de ijzige stilte te noemen na de capitulatie van de rood aangelopen Yochanan Afek. Er werd zenuwachtig met notatieformuliertjes gefrommeld, de blik van Helmer richting (de anderszins overigens zeer aimabele) Yochanan of er nog behoefte was aan analyse, werd genegeerd. En tot slot het koele uit elkaar gaan en de ontlading van Helmers vreugde op het buitenplein. Een flinke poos later zag ik Yochanan deze partij analyseren met GM Nikolic, waarin hij verontwaardigd liet zien hoe goed hij wel niet had gestaan en uiteraard Helmer had moeten verslaan. Ook wil ik niet onvermeld laten dat Helmer het uitspelen na zet 43 onverbiddelijk en koelbloedig deed, want hij had minder dan 2 minuten op de klok.)

Epishin - Wieringa HSG

Open 2011 Amsterdam,
28.06.2011

Tegen Vladimir Epishin (2562), ooit secondant van Karpov etc.... bepaald geen vrolijke gast met een opmerkelijk breed repertoire aan irritante gedragingen. In één van de vorige ronden had hij

Johnny Markus - die van hem won - het f-you toegevoegd. Ook was het niet toegestaan om naast zijn bord te staan, een jeugdspeler werd weggejaagd. En dit gebeurt allemaal maar in Hilversum! **1.d4 d5 2.c4 c6 3.Pc3 Pf6 4.e3 e6 5.Pf3 a6 6.b3 b5 7.Ld3 Pbd7 8.0-0 Lb7 9.De2 Ld6 10.e4 dxe4 11.Pxe4 Pxe4 12.Dxe4! h6 13.Te1 Pf6 14.Dh4 Dc7 15.Pe5 Lb4** Epishin schrok blijkbaar van deze zet, met een snelle tafelvoetbalbeweging tikte hij mijn naambordje van tafel. Verder rollende ogen, uitgebreid niezen over het bord.

*‘zijn aandacht
werd getrokken
door mijn
leesbril-touwtje’*

Ook werd zijn aandacht getrokken door mijn leesbril-touwtje. Hij keek steeds links en rechts van mijn hoofd, wat daar toch zat. Hij vroeg wat dat was achter mijn oren, ik zei ‘radio antenne’. Dit stelde hem blijkbaar gerust want het gedoe hield op. **16.Te2 0-0-0 16...Lc3** was de laatste kans

op overleven. **17.Lb2 bxc4 18.bxc4 c5 19.a3 La5 20.d5 exd5 21.cxd5 Pxd5 22.Pc4 Lc3 23.Lxc3 Pxc3 24.Te7 Dc6 25.Lf5+ Kb8 26.Dg3+ Ka8 27.Tae1 The8 28.Txe8 Txe8 29.Txe8+ 1-0**

Angelo's Draak en meer...

door Tommy Koens

Dit is mijn eerste keer dat ik aan het HSG Open deelneem, sterker, mijn eerste toernooi ooit waarbij de gemiddelde rating toch ver boven de 2200 ligt. Leuk dus! Goed verzorgd, makkelijk te bereiken, geen lange speeches maar gewoon spelen. De ietwat warme speelzaal (maar wel mooi weer tijdens de pauzes!) en de schakersmaaltijden worden uitstekend verzorgd.

Tijdens één van de pauzes zit ik in het restaurant van het hotel mijn schakersmaaltijd te verorberen – als deelnemer aan het schaaktoernooi krijg je korting en kost de maaltijd 10 euro. De iedere dag keurig geklede GM Predrag Nikolic (2630, als professionele amateur kijk ik wel op tegen zo'n rating) komt ook het restaurant binnen lopen, kijkt even

rond, gaat zitten aan het tafeltje naast mij en begint zijn krantje te lezen. Even later komt een van de serveersters aanlopen en vraagt of hij wat wil eten, en ‘of hij ook bij die schakers hoort?’ Predrag zei, met een vriendelijke glimlach, ‘ja’, en bestelde zijn saté.

‘mijn eerste toernooi met een gemiddelde rating ver boven de 2200’

Er hangt dus een goede sfeer, met hier en daar een Grootmeester die naast zijn schaakvaardigheden ook bacillen en allerlei staaltjes van ongewoon gedrag wist te laten zien. Amusant. En tegelijkertijd ook ontzettend leuk dat je als gewone huis-tuin-en-keuken-schaker-met-een-beetje-ambitie toch de kans hebt om tegen een Grootmeester te spelen.

Die kans had ik bijna, want in de eerste ronde speelde ik tegen John Markus (2150) en stond toch lange tijd beter (zo bleek tijdens de analyse en Fritz wist dit te verifiëren). Ah, maar in plaats van mijn 4 zetten eerder bedachte Pd5, werd ik ineens overmand door twijfel....

Kan dit wel? Vast niet. Maar het paard moest gaan. Dan maar Pd1. De partij ging, net als het paard, bergafwaarts vanaf dat moment en ik verloor. John mocht tegen GM Vladimir Epishin (een 2500+), voormalig secondant van Karпов (!) en won!! Dat maakt mijn verlies weer (een beetje) goed.

Zo ging het eigenlijk het hele

toernooi voor mij – ik sta minstens gelijk na de opening, het middenspel is OK, maar ergens gaat iets mis en de overgang naar het eindspel is verloren. Ik heb (met zwart) toch nog een halfje weten te scoren, maar hekkensluiter worden bij dit toernooi, dat was niet mijn bedoeling.

Eerlijk bekennen, mijn partij tegen Angelo (Spiler) bracht de grootste schok. Ik dacht redelijk te staan, met ongeveer gelijke kansen. Mijn hele leven speel ik Lh6 tegen een Siciliaanse Draak, maar nu besloot ik om Lg5 te spelen (en zwart moet even opletten anders gaat het mis). Tijdens de partij herinnerde ik me een soortgelijke (hier wordt het al vaag) stelling die Magnus Carlsen ooit speelde, met na 0-0-0, Kb1 en Ka1. Wat Magnus kan, kan ik ook, en aldus uitgevoerd. Jammer dat Magnus snapt waar het in die stelling om draait, en ik niet ;-) Angelo's Txb2 kwam als een schok en eigenlijk was de partij al over. In de hoop er nog ergens een eeuwig schaak uit te slepen speelde ik nog een paar zetten door, maar Angelo maakte het beheerst af. Mooi moment was dat ik na Txb2 Jop Delemarre van de ene kant naar de andere kant van de zaal zag lopen en hij wierp zijn blik twee seconden op ons bord. Achteraf sprak ik even met Jop en hij gaf (samengevat) aan dat Txb2, Pxe4, Lg7 en het is over, in de Chinese Draak thematisch is.

Ik ken Jops arsenaal aan diensten inmiddels en het is meer dan de moeite waard om volgende jaar weer, dit keer gewapend met een brandslang tegen Chinese Draken (of gewoon h4 voor 0-0-0, en daarna Lh6), goed voorbereid mee te

doen aan het HSG Open.

Koens, Tommy – Spiler, Angelo *HSG Open 2011*
Amsterdam, 25.06.2011

1.e4 c5 2.Pf3 d6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 Pf6 5.Pc3 g6 6.Lc4 Lg7 7.f3 O-O 8.Le3 Pc6 9.Dd2 Ld7 10.O-O-O Tb8 11.h4 b5 12.Lb3 Pa5 13.Kb1 Pc4 14.Lxc4 bxc4 15.Ka1 Tot dusver zijn Magnus en ik het met elkaar eens, hierna niet meer en het gaat inderdaad snel bergafwaarts met mijn stelling. **15...Tb6 16.Tde2 Ta6 17.Lg5** 17.Lh6 of g4 is veel beter. **17...Da5** Da5 is thematisch in de Chinese Draak. Ik had met Lg5 gehoopt op iedere andere zet zoals 17...Te8 en dan de wishful thinking variant 18.e5 dxe5 19.Lxf6 exf6 20.Dxd7. Maar Angelo heeft andere plannen. **18.h5 Tb8 19.hxg6** Gespeeld zonder aandacht te schenken aan de damevleugel. **19...Txb2!!** Zie diagram 2. Nu is het eigenlijk al over, maar ik hoop nog op een eeuwig schaak, ergens...

Diagram 2

20.gxf7+ Kf8 21.Pc1 Txa2+ 22.P1xa2 Pxe4 23.Lf6 Lxf6 24.Dh6+ Lg7 25.Dxg7+ Kxg7 26.fxe4 Dxc3+ 27.Kb1 Tb6+ 28.Kc1 De3+ 29.Td2 Da3+ 30.Kd1 Tb1+ Prima gespeeld door Angelo, tijd om de handdoek in de ring te gooien. 0-1

Groot vermaak, maar pover resultaat

door Angelo Spiler

Ik had uitgekeken naar dit toernooi omdat het me vorig jaar al was bevallen en ik wat verloren gegane ELO-punten wilde goedmaken. Het hotel beviel me zo dat ik ook dit jaar een kamer betrok en me aangenaam verpoosde op het terras of in de diner/ontbijtzaal. Ik gunde me dit weekendje weg wel (in andere opzichten ben ik namelijk – mag u weten – bijzonder streng voor mezelf) en zag in de wandelingen of bij het ontbijt ook enkele andere deelnemers waaronder Yochanan Afek, die me een anekdote vertelde over Nikolic. Deze had namelijk onlangs in zijn dankwoord na een gewonnen toernooi meegedeeld dat hij vroeger altijd speelde om te winnen, tegenwoordig enkel om niet te verliezen, en in de nabije toekomst waarschijnlijk om... alleen nog maar te mogen spelen! Ik weet bijna zeker dat deze woorden door een andere bekende schaker zijn gezegd, maar moest er wel om lachen.

Herkenning? Dat zou best kunnen, want, mijn god, wat ging het verdraaid slecht met mijn spel op de Lapershoek. Een voor mij lage TPR van 1822, daar mag ik gelukkig erg streng voor mezelf van worden. Wat ging er mis? Wat scheelde er? Waar had ik behoefte aan? Nou weet ik wel wat antwoorden, maar of die met mijn schaakpeil te maken hebben, waag ik te betwijfelen. Ik was redelijk uitgerust, al sliep ik niet zo goed, had het prima naar de zin en voelde geen buitensporige wedstrijdspanning. Het ging ook altijd op

dezelfde manier mis: goed uit de opening, beter staan in het vroege middelspel, niet doorpakken in het late middenspel en het gedeeltelijk (lees compleet) weggeven in het eindspel. Ben ik dan echt zo slecht in elke tijdnoodfase? (Het antwoord is definitief ja als ik het verloop van mijn partijen in het nog sneller te vergeten SPA-toernooi meeneem.)

Ik besloot het hogerop te zoeken en Jop Delamarre hierover aan te spreken, die er overigens in een onberispelijk pak verscheen voor een live videoverslag, maar dit terzijde. Misschien dat hij me in ruil voor pecunia verder kan helpen.

*‘Misschien
dat hij me in
ruil voor
pecunia verder
kan helpen’*

Met 2 uit 6 koffers pakken en huiswaarts dus. Hier dan een treffend voorbeeld van hoe het tijdens het toernooi toeging, al zijn vier andere partijen net zo treffend voor mijn nederige gang van zaken.

Spiler, Angelo (2106) - **Boer, Lennard Den** (1958) *HSG Open 2011 Amsterdam, 24.06.2011*

1.e4 e6 2.d4 d5 3.e5 c5 4.c3 Pc6 5.Pf3 Db6 6.a3 cxd4 7.cxd4 Pge7 8.Pc3 Pf5 9.Pa4 Dc7 10.g4 Niks nieuws onder de zon, wit heeft diverse mogelijkheden waarvan deze opzet met de vervolgzet Tg1 okay is. 10...Ph6 11.Tg1 Ld7 12.Le3 b5 13.Lxb5 Pxe5 14.Lxd7+ Pxd7 Nu staat wit

toch wel ietsjes beter met een actieve stelling. 15.Tc1 Db7 16.Lf4 Tc8 17.Txc8+ Dxc8 18.Db3 Da6 19.Pe5 Le7 20.Pd3 Pb6 21.Pdc5 Lxc5 22.Pxc5 Dc4 23.De3 Dc2 24.b3 Ik wilde het paard niet binnen laten komen. Zwart kan nu wel dames ruilen. 24...Db1+ 25.Dc1 Dxc1+ 26.Lxc1 Pg8 27.a4 Pe7 28.La3!? Pc6 Dit liet ik toe en geloof ook dat het kan. 29.Tg3 Pxd4 30.Tc3 0-0 31.a5 Pb5 32.axb6 axb6 Zwakker is 32...Pxc3 33.Pd7 Te8 34.b7 met winst voor wit. 33.Pd7 Ta8 34.Pxb6 Tb8 35.Pd7 Ta8 Ik dacht hier na over remise nemen, maar waarom? Sta ik dan niet beter na Lb2 met twee stukken voor een toren en een vrijpion? Dus na enig nadenken besloot ik tot 36.Lb2 Pxc3 37.Lxc3 d4 Fritz vindt dit ongeveer gelijk spel, maar ja, wie kan hier op winst spelen, dat ben ik toch, of niet soms? 38.Ld2 d3 39.f4 Ta1+ 40.Kf2 Th1 41.b4 f5 42.g5 Met voordeel voor wit, zegt Fritz nu. 42...g6 43.b5 Tb1 44.b6 Kf7 45.Pe5+ Ke8 Op 45...Ke7 volgt 46.Lb4+! 46.Pc4 Kd7 47.Ke3 Tb3 48.Kd4 Tb1 49.Kxd3 Kc6 50.h4?! 50.Le3 maakt het voor wit eenvoudiger 50...Tb3+? Zie diagram 3.

Diagram 3

51.Lc3? Hier zag ik 51.Kc2 Tb5 52.b7 over het hoofd. Zwart kan geen kant uit. En

Fritz zegt: “de rest is een kwestie van techniek”. **51...Kd5 52.Pe3+ Kc6 53.Kd4 Txb6 54.Ke5 Tb1?? Dit verliest. 55.Kxe6 Th1 56.Pxf5??** Ik dacht dat dit me goede kansen bood. Fritz: “Hierna heeft wit geen voordeel meer”. Door de tijdnood zag ik het winnende **56.Pd5** niet. Winnend omdat de koning en het paard de pionnen gaan oppeuzelen. Fritz: “Jammer dat wit deze uitstekende kans heeft gemist.” Ja, jammer inderdaad. Maar weet je wat echt strontvervelend is? Dat je dit soort teksten van een computer te horen krijgt!!! **56...gxf5 57.Kxf5 Txb4 58.Le5 Kd7 59.Kf6 Ke8 60.Kg7 Th5 61.Lf6 Th4 62.Le5 Th5 63.Kf6 Kf8 64.f5 Kg8 65.Ld6 Th1 66.Ke6 Te1+ 67.Le5 Tg1 68.f6** en in een flits dacht ik dat het toch nog goed zou komen, maar mijn tegenstander speelt koeltjes **68...Tf1** in plaats van **68...Txb5** **69.f7+ Kf8 70.Ld6+ 69.Lg3 Tf3 70.Lh4? 70.Ld6 Te3+ 71.Le5 Te1** met gelijk spel. **70...Te3+ 71.Kf5 Kf7**. Ik ben al volledig teruggedrongen, maar dacht dat dit nog wel remise zou zijn. Volgens Fritz is het ook houdbaar na **72.Kf4 Te2 73.Lg3**, maar ik had mijn kruit al verschoten. Terwijl ik met nog een kleine minuut op de klok remise aanbied, omdat het nu nog een redelijk voorstel lijkt, voer ik de zet **72.Lf2??** uit. **72...Tf3+** en ik buig het hoofd. Jop, wat zijn je tarieven?

■ Behouden spel in een Winawer? Kan de kop kosten!

door Geert Veldhuis

Voor het eerst nam ik deel aan het weekendtoernooi in Hil-

versum. Dit vond plaats in het 4-sterren hotel Lapershoek, nogal deftige locatie voor een schaaktoernooi als je dit vergelijkt met de sporthallen waar

‘Een deftige locatie voor een schaaktoernooi’

dit toch gewoon is meestal plaats te vinden. Op het menu stond oneindig kreeft eten voor 50 euro, wie wil dit nou niet? Het toernooi had in de hoofdgroep een tamelijk sterke bezetting gezien de vele schaaktitels in de groep. Doel was ervaring opdoen tegen sterkere spelers en wellicht wat ratingpunten te pakken. De eerste twee ronden op vrijdag gingen nipt verloren tegen positionele broodspelers die graag aan een klein voordeeltje gaan hangen tegen op papier mindere tegenstanders. Ik bedenk me altijd maar dat je met zo’n mentaliteit het waarschijnlijk nooit ver zult schoppen, wellicht kan ik gewoon slecht tegen mijn verlies en is het dit kleine verschil wat

over het algemeen het verschil maakt, zoals een GM de zwaktes van een IM weet te benutten.

Er moesten dus punten gepakt worden in de 3^e ronde. Ik speel met zwart een Winawer en was al veel tijd kwijt met reguliere zetten. Ik vind de partij echter aardig omdat ik als zwart blijf aanvallen en naar mijn idee de hele partij licht slechter heb gestaan en door consequent te blijven aanvallen toch een halfje eruit wist te halen. Behoudener spelen kost je in een scherpe Winawer makkelijk de kop, dus ik had weinig keus.

Jorgen Henseler (2071) - Geert Veldhuis (1934)
HSG Open 2011 Amsterdam,
25.06.2011

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Pc3 Lb4 4.e5 c5 5.a3 Lxc3 6.bxc3 Pe7 7.Dg4 Dc7 8.Dxg7 Tg8 9.Dxh7 cxd4 10.Pe2 Pbc6 Slaan op e5 of c3 leek me niet goed, wist ook exact de theorie niet meer, mijn tegenstander blijkbaar wel gezien het feit dat hij 3 minuten had nagedacht. **11.f4 Ld7 12.Dd3 dxc3 13.Dxc3** Vaak wordt hier 0-0-0 gespeeld met een

aanvallende pot in het voor-
uitzicht. **Pf5 14 Tg1 Tc8** De
koning leek me in het midden
ook wel veilig, gewoon is 0-0-0.
15 g4 Db6 Na de partij ver-
telde de tegenstander dat hij
graag ergens Tb1 had gespeeld
om dit tegen te gaan. **16.gxf5**
Txxg1 17.Le3 Txf1 18.Kxf1

Zie diagram 4. Een cruciale
scherpe stelling is ontstaan
waar beide partijen zich geen
fouten kunnen veroorloven.
Vanwege de vrije h-pion zou
ik spel moeten blijven maken,
blijven aanvallen. Ook als de

Diagram 4

witte toren via g1 naar g8 kan
komen was ik verloren, het
meest scherpe leek me d4.

18...d4 19.Lxd4 Niet met het
paard, mijn tegenstander wil-
de die houden als verdediger
voor zijn koning. **Pxd4**
20.Dxd4 Da6 Houdt enige
druk op de witte stelling hoe-
wel het er voor mij erg riskant
begint uit te zien. **21.Td1**
Lb5 22.Kf2 Dxa3 23.f6 Op
Tg1 kan Kf8 nog. **Dh3 24.c4**
Nu Tg1 leidt na Dxh2 tot
eeuwig schaak. **Dxh2 25 Ke3**
Dh3 26 Kf2 Dh2 27 Ke3 ½-
½. Meer zat er mijns inziens
voor zwart niet in, voor wit
wellicht wel als ie ruimte
krijgt.

Daniël rost onze leeuwen hun kuil uit

door Paul van der Sterren

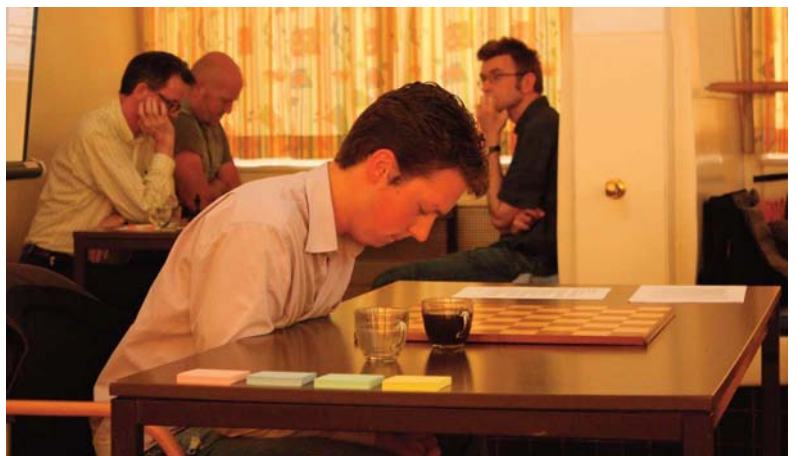
Het viel niet zo op in de alge-
hele feestvreugde van de Jubi-
leumviering van Caissa op 21
mei, maar zonder er veel erg
in te hebben zijn degenen die
er vroeg genoeg bij waren ge-
tuige geweest van een gewel-
dige prestatie van Daniël
Stellwagen. Hij kwam binnen,
gaf te kennen dat hij nauwe-
lijks een idee had wat hem te
wachten stond, ging zitten,
deed zijn ogen dicht en een
uurtje later stond hij weer op.
Alle vier de tegenstanders ver-
brijzeld, uitgerookt en wegge-
vaagd, alsof het pluisjes waren.
Zelf was ik op dat moment in
mijn gewone aanschuifsimul-
taan nauwelijks de openings-
fase voorbij en het zou nog
drie uur duren voordat ook ik
me, maar dan zwaar gehavend,
uitgeput en met een wirwar
van fouten en blunders op
mijn netvlies, in de bar kon
melden.

In de jaren negentig trok het
jaarlijkse simultaanevenement
Schaken op het Spui altijd een

wereldtopper aan voor deze in
de schaakwereld vrij ongewone
krachtproef. Karpov, Timman,
Anand, Nikolic, om er maar
een paar te noemen, ik heb ze
allemaal zien worstelen met
hun kwartet tegenstanders.
Meestal waren dat ook niet
meer dan 'gewone' clubscha-
kers, maar wat maakten ze het
hun gerenommeerde tegen-
stander lastig. Zwoegen, af-
breken, arbitrerend. En altijd
liepen ze de nodige schade op,
niemand haalde 4 uit 4. En
hier komt de jonge Daniël,

denkt iets van 'leuk, ga ik pro-
beren' en zwiept iedereen ach-
teloos weg.

Ik wist dat hij een bijzondere
jongen is, maar dit was echt
groots, en misschien nog wel
het meest vanwege het grote
gemak waarmee hij het deed.
Bravo Daniël! En hoera voor
Caissa, dat zich met de orga-
nisatie van deze historische
prestatie een plaatsje in de ge-
schiedenisboeken of toch op
zijn minst in de mondelinge
Amsterdamse legendevorming
verworven heeft.

door Leon Pliester

Je zou het nu misschien niet zo gauw zeggen, als je me ziet, maar ik ben ook jong geweest. En wat ik mij van die tijd herinner, is, dat het schaken heel anders is dan nu. Vijftigers als ik, spelen anders dan jonge kinderen, en ook weer anders dan stok-oude mensen. Maar laten we bij het begin beginnen.

Jong en Oud

Ik leerde op mijn vierde schaken van ome Jan. Het boekje 'Oom Jan leert zijn neefje schaken' was op mij letterlijk van toepassing. Sterker nog, ome Theo deed in mijn geval ook nog mee. Je zou kunnen zeggen dat ik goed werd voorbereid. Maar als zo'n jonge kleuter was schaken voor mij zoiets als met soldaatjes spelen. Er zat geen structuur in of gedachte achter. Ik deed maar wat, en mijn ooms konden mij rustig een

Voor mij was schaken zoiets als met soldaatjes spelen

dame voorgeven, want die raakte ik toch wel ergens kwijt. Maar op mijn zevende deed ik zowaar mee aan een jeugdtoernooi, en zowaar, ik won nog een (derde?) prijs in de laagste groep. Het enige wat ik van die partijen weet is dat ik iemand had matgezet zonder dat het mat was. Ik zette hem schaak en geen van ons twee zag dat hij er nog iets tussen kon zetten. Dat

bleek pas toen ik de partij achteraf aan ome Theo liet zien. Ik won een schaakboekje: prisma schaakboek deel 3 over combinaties, en sindsdien loerde ik op mogelijkheden om stukken te offeren. Rond mijn 10de speelde ik het volgende partijtje, tegen de heer Schut: **1.d4 d5 2.c4 dxc4 3.e3 b5 4.a4 c6 5.axb5 cxb5 6.Df3** en ik won een stuk, zie diagram 1.

Diagram 1

Later zag ik de heer Schut rondlopen met een boekje over het Damegambiet onder zijn arm. Blijkbaar had ik hem ervan overtuigd dat het handig is iets van theorie te weten.

■ Oudere heren

Heb je deze zetten nu in je hoofd? Dan kan je het zelf een keer proberen. Het is een aar-

dig valletje en je hoeft er geen slechte zetten voor te doen. Speel het anders nog een keertje na, dan weet je het ongetwijfeld. Enige jaren geleden gaf ik les aan oudere heren, rond de 70 en ik liet ze dit variantje leren. Tenminste, dat probeerde ik. Aan het begin van de les speelde ik de zetten een paar keer voor, en op het einde van de les vroegen ze of ik het nog eens wilde herhalen. De clubavond daarna vroegen ze het opnieuw, en geduldig liet ik het weer zien. Toen gingen ze een vrij partijtje spelen. En wat denk je: **1.e4**. Ik stond eraan, zette de pion terug en voerde **1.d4** uit. Als leraar moet je soms kunnen ingrijpen, vind ik. De partij ging verder **1...d5 2.c3**. Toen heb ik snakkend naar zuurstof het pand verlaten. Van de lessen is verder ook niets meer terechtgekomen.

■ Briljante witspeler

Zelf overkwam mij enige jaren geleden het volgende. Ik vroeg mij af hoe ik met wit verder moest gaan in de Aljechin/Chatardvariant van het Frans. Die ontstaat na:
1.e4 e6 2.d4 d5 3.Pc3 Pf6 4.Lg5 Le7 5.e5 Pfd7 6.h4. Nu schijnt het dat wit voldoende compensatie krijgt als

zwart twee keer op g5 slaat. Maar wat speel ik nu na **6...a6**, vroeg ik mij af. Gelukkig vond ik in mijn database twee partijtjes van een Internationaal Meester die als volgt toesloeg: **7.Dg4 Lxg5 8.hxg5 c5 9.dxc5 Pxe5 10.Dg3 Pbc6 11.O-O-O f5 12.Pf3 Pxf3 13.gxf3 De7 14.Ld3 g6 15.The1 Dxc5** zie diagram 2.

Diagram 2

En toen maakte wit het hardhandig uit:

16.Lxf5!! gxf5 17.Pxd5 Kf7 18.Dc7+ Kf8 19.g6! hxg6 20.Th1 Th5 21.Pf4!

En zwart gaf het op.

Wie was dan die briljante witspeler dan wel? Tot mijn verbazing bleek ik dat zelf te zijn (tegen De Beer, KNSB competitie 1987. En alsof dat niet erg genoeg was, bleek ik er zelfs een tweede, fraaie aanvalspartij mee gespeeld te hebben. In Edinburgh 1988 speelde Guilian tegen mij **11... De7**, maar na **12.f4 Pd7 13.Pxd5! exd5 14.Te1 Pde5 15.Pf3 Le6 16.Pxe5 Pxe5 17.Txe5** stond wit alweer gewonnen. Deze partijen analyseerde ik in NIC Jaarboek 9. Nu ik ze weer zag kwamen de herinneringen wel weer naar boven, maar in eerste instantie was ik ze volledig kwijt. Ter verdediging kan ik aanvoeren dat ik zowel met wit als zwart zoveel mogelijk verschillende varianten speel. En dan wil je weleens wat ver-

geten. Maar dat ik twee fraaie aanvalspartijen, die ook nog van theoretisch belang zijn, niet meer kan herinneren, geeft te denken.

■ Clubkampioen

Waar waren we gebleven? Toen ik 12 was vroeg een medescholier, Anton Maas geheten, of ik misschien lid wilde worden van de plaatselijke schaakvereniging van Valkenswaard, waar we woonden. Ik won meteen de tweede groep, en het jaar daarop werd ik clubkampioen. Ik weet niet of Anton Maas dat had voorzien, of dat hij baalde dat hij zelf geen kampioen was geworden. In ieder geval is hij gaan bridgen en dat doet hij niet onverdienstelijk: samen met zijn bridgepartner werd hij jaren later tweede in het wereldkampioenschap.

■ De mislukte truc

Spelend bij EVS had ik de volgende ontzuisterende ervaring. Ik speelde in een externe wedstrijd een partij tegen een merkwaardig oud mannetje. Ik meende een mooie combinatie te zien en ging aan mijn clubgenoten, die aan het rondlopen waren, vertellen dat er een truc in de stelling zit. Nieuwsgierig trokken ze naar mijn bord. Mijn tegenstander had zojuist de door mij voorziene zet gespeeld en nu zoveel publiek klaar stond om mij te bewonderen, voerde ik de truc, een torenoffer, snel uit. Het merkwaardige, oude mannetje nam het aan – de onnozele sukkel, dacht ik nog – en ik beantwoordde die al even snel met mijn pointe. Maar ook dat strafte mijn tegenstander zonder al te veel na te denken af, want er bleek een levensgroot gat in mijn analyse te zitten. Mij restte niets anders dan de wapenen te strekken. Zo had

ik mijn halve club uitgenodigd getuige te zijn van mijn afgang. Wat voelde ik mij een eikel!

■ Liever in stilte

Wat had ik fout gedaan? Ik had mij mee laten slepen door mijn jeugdig optimisme en het verlangen de blits te maken. Normaal gesproken ga je, als je meent met een truc te kunnen winnen, de varianten checken, herchecken en nog eens checken. En als je genoeg tijd hebt zou je zelfs even rondlopen om je hoofd leeg te maken om met een onbevooroordeelde blik naar de stelling te kijken. Maar ik was nu eenmaal een aanstormend talent, en een aanstormend talent stormt nou eenmaal op zijn doel af zonder zich om futiliteiten als het checken en het herchecken te bekommeren, en zeker niet tegen een merkwaardig oud mannetje. Bovendien stond mijn publiek klaar, en was dit de uitgelezen gelegenheid om mijn genialiteit aan mijn clubgenoten te etaleren. Als ik aan het checken was geslagen, dan zaten ze ongetwijfeld weer achter hun eigen bord en moest ik mijn meesterwerk in stilte voltooien. Nu, als oudere, rijpere en bedaardere speler weet ik beter: liever in stilte win-

*Nu weet ik
beter: liever in
stilte winnen'*

nen dan ten overstaan van je clubgenoten je graf in te springen. En nu ik zelf steeds meer op een merkwaardig oud mannetje begin te lijken, weet ik dat je ook die niet mag onderschatten. Mensen als Kortchnoi en Reshevsky speelden ook op hoge leeftijd nog steeds een uitstekende

partij. Het is leuk om de blits te maken en de coole jongen uit te hangen, maar dat doe je vooral door veel partijen te winnen en met een hoge rating. In het schaken krijg je heus geen bonuspunten voor een flitsende partij. Er zijn maar drie uitslagen denkbaar: 1-0, 1/2-1/2, en 0-1. Je probeert in eerste instantie zoveel mogelijk te winnen, en als dat niet lukt, laat het dan maar remise worden.

■ Matnetten

Zo speelde ik onlangs in België tegen een jong talent. Ik stond slecht, verloren waarschijnlijk, maar opeens had ik gewonnen, en ik begrijp nog steeds niet waarom. Mijn jeugdige tegenstander was niet in de stemming om achteraf te analyseren, en dat respecteert ik. Verliezen is al erg genoeg, dus waarom zou ik nog meer zout in de wonden wrijven? In ieder geval: ik stond slecht, maar wist door de opkomende wederzijdse tijdnood toch een soort van aanvalletje te creëren. Dat inspireerde mijn opponent tot een tegenaanval, maar mijn koning liep net niet mat. Hij bleef lang nadenken, blunderde een stuk weg en ging door zijn vlag. Hij had ook dames kunnen ruilen en een eindspel met een pion meer proberen te winnen. Dat had hem goede kansen geboden. Achteraf denk ik dat hij, vanwege alle matnetten die hij op het bord zag verschijnen, alleen maar aan matzetten kon denken. Het roofdier had bloed geroken en wilde toeslaan. Dan ben je niet in de stemming om een eindspel met een pion meer uit te melken. Toch was dat de beste strategie. Tegenwoordig weet ik dat, maar toen ik jong was, wilde ik ook te lang in de aanval winnen. Als dat kan is het mooi, maar als dat

niet kan, melk dan maar een eindspel uit. Ook al zou dat nog remise worden, dat is altijd beter dan verliezen.

■ Verf smijten

Stel je bent bezig een modern schilderij te maken, en je bent bezig a la Karel Appel klodders verf op het doek te smijten. Maar halverwege je werk krijg je plotseling zin als Rembrandt fijnzinnig en technisch te werk te gaan en begint allerlei details te schilderen. Dat zal waarschijnlijk een raar schilderij worden. En als je bezig bent een heavy metal muziekstuk te componeren en halverwege gaat dat over in een harmonische klassieke piano-recital, krijg je ongetwijfeld een gek muziekstuk. Maar bij het schaken is deze flexibiliteit van geest soms noodzakelijk. Je kan niet zeggen: "Ik ben aan het aanvallen, dus moet ik winnen in de aanval". Als de tegenstander de verdediging in orde heeft, moet je niet met je kop door de muur lopen, maar overschakelen op plan B.

■ Een naar mannetje

Jeugdige schakers zijn vaak optimistisch. Dat is goed, want met een negatieve instelling bereik je nooit wat. Maar je kan ook doordraven. Zo speelde ik jaren gelden tegen een jong Oostenrijks talent. De partij verzandde in een stelling die makkelijk remise te houden was. Mijn opponent

wist dat ook, en vroeg zowat bij iedere zet triomfantelijk: "Remis, Herr Pliester?". Een beetje een naar mannetje, dus. Ik sloeg dat keer op keer af, alsof ik mijn trots nog niet opzij kon zetten en de realiteit van de onafwendbare puntendeling maar niet onder ogen wilde zien. Ik voerde mijn zetten uit met een ongeïnteresseerde houding, met een air van: wat doet het ertoe? Maar ondertussen had ik een truc in de stelling gevlochten. Ogen-schijnlijk doelloos heen-en-weer-schuivend, zette ik mijn stukken intussen op de kritieke velden. Hij speelde ook onnadenkend heen en weer, want het maakte per slot van rekening toch niets meer uit. Dacht hij. Maar hij zette zijn stukken net op de velden die mijn truc mogelijk maakte. Toen piepte hij plotseling heel anders, en vond ik hem gelijk een stuk aardiger. Een paar zetten later moest hij opgeven.

**52...Le1?? 53.e5+! dxe5
54.d6 Ke6 55.Kxc5 La5
56.Te8+ Kf6 57.Kd5 d3**

Diagram 3

58.Tf8+ Kg5 59.Kxe5 Lc3+ 60. Ke4 d2 61.Tf1 en zwart gaf het op, in **Pliester – Klinger**, *Lugano 1983*.

Moraal: blijf tot het einde toe waakzaam. Eigenlijk moet je juist heel pessimistisch worden als je denkt dat er geen vuiltje aan de lucht is. Zoek naar wat er eventueel toch mis kan gaan. Gaat het daarentegen heel slecht: wordt dan juist optimistisch. Zoek dan naar verborgen kleine kansen die misschien wel goed uit kunnen pakken. Overigens moest ik in het laatste geval ook een beetje toneel spelen. Je moet dat niet overdrijven, want dat zou niet sportief zijn. Maar je hoeft ook geen open boek te zijn voor je tegenstander, die maar in je ogen hoeft te kijken om te zien wat je denkt. Soms moet je je ware gedachten afschermen door een andere houding aan te nemen.

■ De malloot

Optimisme is niet voorbehouden aan de onervaren jeugd, die nog niet kennis heeft gemaakt met de ernst des levens. Soms zit dat ook gewoon in iemands karakter. Een vriend van mij, destijds een dertiger met een rating rond de 1700 speelde tegen iemand met een rating van ongeveer 2300. Mijn vriend stond goed, want zijn tegenstander had de opening mishandeld. Ik keek op het formulier en concludeerde: "Die man is een malloot". Dat had ik beter niet kunnen zeggen. Mijn vriend liep uitgelaten door de gangen te dansen. Hij ging winnen tegen iemand met een veel hogere rating die een malloot bleek te zijn. Dat wist hij nog een uur vol te houden, totdat bleek dat zijn opponent in de opening misschien wel een rare kwibus moge zijn, maar dat

hij een meester is in het vinden van tegenkansen. Kortom, mijn vriend verloor en zong een toontje lager. Sindsdien heb ik hem ook niet meer achter een bord gezien. Bedenk: oudere mensen met een hoge rating hebben die rating heus niet voor niets. Als ze een onderdeel van het schaaken, zoals de opening, slecht lijken te begrijpen, zijn ze des te beter in andere facetten van het spel. Blijf voorzichtig. Wederom geldt: hoe beter het gaat, hoe kritischer je naar je stelling moet kijken. Gun je tegenstander zo min mogelijk tegenkansen en hou de controle.

■ Tijdnood is goed

Een veel geziene fout bij jonge spelers is dat ze zo snel spelen (zie mij bij mijn eerste schaakclub). Het lijkt er soms op dat iedere inval maar ter plekke op het bord uitgevoerd moet worden. Niet zelden zie ik, als ik een toernooi speel, dat de jongelingen uit de lagere regionen klaar zijn met hun partij, terwijl ik met al mijn ervaring nog geen 10 zetten heb uitgevoerd. Wat is dat toch? Is het soms angst voor tijdnood? Laat ik dan nu maar vast mijn nieuwe vuistregel presenteren: **ALS JE VERLOREN STAAT, MOET JE IN TIJDNOOD KOMEN!** Even nuanceren: als je totaal verloren staat, moet je opgeven. Maar als het nog niet zo duidelijk is, moet je al je tijd benutten om nog een kleine kans op redding te zoeken. Velen krijgen meer adrenaline als ze in tijdnood zitten, en stijgen zo boven zichzelf uit en vinden zetten die ze anders niet zouden zien. Een prettig bij-effect is, dat de tegenstander vaak zelf de kluts kwijt raakt. Hij wordt te optimistisch en denkt jou wel even door de vlag te stampen. Vaak let hij

dan meer op de vlag dan op het bord, zodat jij alle gelegenheid krijgt te schwindelen (=met lepe zetten verloren stellingen winnen). Vaak begint de tegenstander mee te vluggeren, maar wat heeft hij dan aan zijn extra bedenktijd als hij die niet gebruikt? Ik ben geneigd te zeggen dat 'meevluggeren' een beginnersfout is, ware het niet dat het ook veel voorkomt bij ervaren spelers. Zo overzag eens een tegenstander in mijn tijdnood een eenvoudige winst terwijl allerlei stukken van mij in stonden. Je kan de man nauwelijks een beginner noemen, want hij was Max Euwe. Hij had het wedstrijschaak al een tijdje vaarwel gezegd, maar ging toch weer in de KNSB-competitie meespelen. Het was dus in zijn geval geen gebrek aan ervaring maar aan wedstrijdritme. Helaas voor mij bleef de partij nog steeds verloren, zij het op het nippertje.

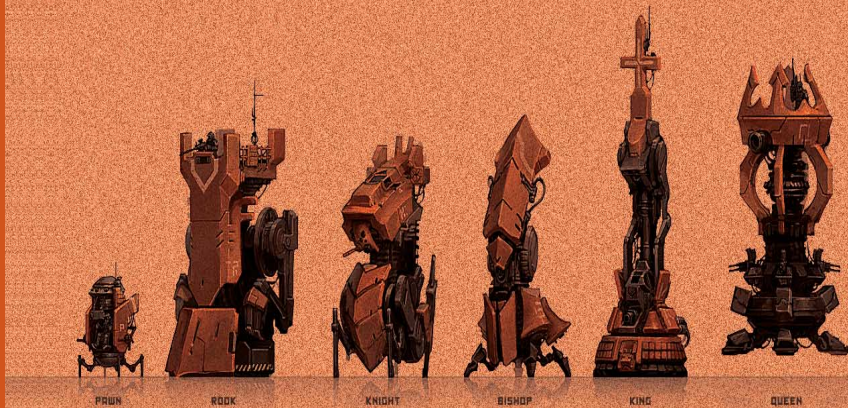
■ De tijdnoodduivel

Het is mij ook overkomen dat een nog oudere heer in gewonnen stelling mij remise aanbood, terwijl ik 10 zetten moest doen in 1 minuut. "Dit is niet goed voor mijn hart", was de verklaring. Ik besloot de man in leven te laten en het punt te delen. Hoe dan ook, in tijdnood kan er van alles gebeuren, en dat is prettig als je verloren staat. Je kan er alleen maar bij winnen. Maar dan moet je zelf je zenuwen ook in bedwang kunnen houden. Als je erop traint, groei je wellicht uit tot een echte tijdnoodduivel die veel opponenten in hopeloze stelling alsnog weet te verschalen. En dat draagt alleen maar bij aan de rijkdom van ons toch al zo boeiende spel.

Afgelopen jaar is er weer heel veel en heel goed geschaakt door de jeugd. Iedereen heeft hard zijn best gedaan. Daarom was er ook voor iedereen een prijs, een medaille of een beker! De prijzen werden uitgereikt door belangrijke Caissanen: Hugo van Hengel (voorzitter), Frans Oranje (erelid), Jan van der Pouw en Camilo Guzman, de jeugdkampioen van vorig jaar. De volledige uitslagen kan je terugvinden op de website.

En de jeugdkampioen is...

door Jan van der Pouw / redactie

■ Het kampioenschap

Na een zeer spannende finale met kansen over en weer eindigde de eerste partij in een remise. In eerste instantie stond Martijn van Maanen beter, maar Elias Reina wist zijn achterstand in te halen en bouwde uiteindelijk een materiele en positionele voor-sprong op. Hiervoor had hij wel zo goed als al zijn bedenktijd gebruikt. **Martijn** had wel meer tijd op zijn klok, maar geen matpotentieel meer op het bord. Dus moest de scheidsrechter er aan te pas komen en hij besliste de partij in een remise. Zodoende moest er een 5-minuten partij de beslissing forceren. Deze partij werd door **Elias** gewon-

nen en zodoende is hij de algemeen clubkampioen van de jeugd en volgt hij de kampioen van vorig jaar, Camilo op. Gefeliciteerd, Elias! De derde plaats werd gewonnen door **Felix** Reina na winst op de puntenkampioen van dit jaar, **Philip** Odle.

■ Het puntenklassement

Het puntenklassement laat zien wie over het hele seizoen gezien het beste heeft gespeeld. Op basis van dit puntenklassement werden de vierkampen om (onder andere) het kampioenschap ingedeeld. **Philip** won het puntenklassement, gevolgd door **Felix**, **Elias** en **Martijn**.

■ De ladder/beker

De ladder/beker werd gewonnen door **Oscar** Buckens, die in de finale won van **Philip**. Het bekertoernooi was een knock-out toernooi, waarbij de indeling bepaald werd via de laddercompetitie.

■ Beste meisje

Het beste meisje was dit jaar **Elena** Vogelaar, die won van **Aylin**.

■ Externe competitie

In de externe competitie werd het grootste succes van afgelopen jaar geboekt door het E1-team (tot 10 j.): **Philip**, **Simon** Vuursteen, **Kilian** Hoekstra en **Casper** Buckens. Ze werden kampioen van Amsterdam!

Er werden heel veel prijzen uitgereikt!

Oplossingen problemen (pag 15)

■ Probleem 1

B. Giöbel, 1923

1.Dh3 f1(D,T,L)) 2.De3 f1(P) 2.Dg2 P~ 2.Dd3

Een symmetrische stelling maar de symmetrische zet 1.Dh1? voldoet niet wegens f1(D).

■ Probleem 2

W. Greenwood, 1880

1.Lb1 Kd4 2.Dc5 Kd5 2.De4 Ke6 2.Df5 Kf4 2.De4 Kf6 2.Df5

De eerste drie matzetten vormen echo's. En de laatste twee varianten zijn ook een echo van elkaar waarbij de loper op f8 en de koning of h4 precies dezelfde poortwachtersfunctie vervullen.

■ Probleem 3

G. Guidelli, 1924

1.Kg3 P~ 2.Dxb1 Pc2 2.Da8 f5 2.Dh8

In de tweede en derde variant kan de zwarte loper ontpend worden. Dit komt omdat zwart zichzelf 'geïnterfereerd' heeft en de loper dus geen redding meer kan brengen. Ook dit thema heeft een naam: de Gamage-ontpenning.

■ Probleem 4

E. Brunner, 1907

1.Ta7 b2 (of Kc5) 2.Tdd7 en 3.Tac7

De witte torens zijn zo machtig en de positie van de zwarte koning zo slecht, dat er zelfs gepromoveerd mag worden.

■ Probleem 5

O.C. Budde, 1886

1.De3 Kd8 2.Lc8 Kxc8 3.De8 Kf8 2.Lg8 Kxg8 3.De8 Kd6 2.Lf5 Kd5 (of Kc6) 3.Dc5 Kf6 2.Ld5 Kf5 3.Dg5

Een moeilijk probleem. Zoals bekend zijn driezetter over het algemeen het lastigst op te lossen, maar deze is wel bijzonder pittig. De zwarte koning heeft vier vluchtvelden (d8, f8, d6 en f6) in de vorm van een ster. Dit thema heet dan ook een stervlucht. Bovendien heeft zwart in dit probleem nog het veld Ke8, waarop wit zowel Dc5 als Dg5 kan laten volgen. Ook zij er veel echo's te zien in dit probleem.

■ Probleem 6

H. Ebert, 1975

1.Dc7 d6 2.Dc1 d5 3.Dc7 e3 (Ke3) 4.Dc2 (Dg3) d5 2.Dc1 en het mat

volgt een zet eerder.

Dit is een mooi voorbeeld van hoe probleemcomponisten elkaar inspireren, zelfs met tussenpozen van bijna 100 jaar! Want zonder pion d7 komen we uit bij een oudere tweezet uit 1883 van L'hermet met de sleutelzet Dc7, die op zijn beurt weer werd geïnspireerd door een gelijkende tweezet van de vader aller probleemcomponisten, Samuel Lloyd. Uit de jaartallen die standaard bij probleemstellingen worden vermeld, kun je overigens afleiden dat de periode 1880-1930 de gouden jaren zijn geweest voor dit métier. De belangrijkste thema's zijn in die periode bedacht en uitgewerkt. Voor huidige componisten is het lastig om met iets compleet origineels te komen. Voor de probleemoplosser blijft er echter zoveel fraais uit de oude doos te halen, dat we nog wel wat jaartjes door kunnen gaan.

Oplossingen studies (pag 19)

■ Studie 1

Behting 1892

1. c8T (1. c8D? Pc6+ 2.Dxc6 Kxa1 en wit kan niet winnen omdat het pat is na Dxc2; daarom wint 1. cxd8D? Kxa1 ook niet) **1... Kxa1 2. Txc2** en het paard gaat verloren, bijvoorbeeld 2... Kb1 3. Tb7 en Kf7-e7xd8, of 2... Pf7+ 3. Kd5 Pg5 4. Tg2 Ph3 5. Ke4

■ Studie 2

C.J. de Feijter 1932

1. Pg8 Lf5 2. Pe7 Le6 (2... Lxh7? 3. Lb2 mat; 2... Ld7 gaat verder als de hoofdvariant) **3. Pg6+ Kxh7 4. Pf8+** wint de loper

■ Studie 3

A. Troitzky 1899

1. Da8 Kg1 2. Da7+ Kh1 3. Db7 Kg1 4. Db6+ Kh1 5. Dc6 Kg1 6. Dc5+ Kh1 7. Dd5 Kg1 8. Dd4+ Kh1 9. De4 Kg1 10. De3+ Kh1 11. Df3 Kg1 12. Df1 mat

■ Studie 4

M. Platov 1927

1. Ta4+ Kg5 2. Tc5+ Kf6 3. Ta6+ Ke7 4. Tc7+ Kd8 5. Th7! Dg2 (5... Dxb7 6. Ta8+ Kc7 7. Ta7+) **6. Ta8+! Dxa8 7. Th8+**